

NOVEMBER

56-119

SPORTTEERIJA SPORTITEERUJA

nr. 5 / 109

2008

NOORED VALLUTASID EUROOPAT

TÕNIS ERM – MMi pronks ja EMi hõbe

2 spordi- ajakirja nädalas!

tellides soodsam kui
üksikult ostes

49.- kuus

Tellida saab Kalev Meedia klienditeeninduse
telefonil 1335 või e-posti teel tellimine@kalev.ee.

Telli nüüd! Oktoobri lõpuks tellinute
vahel loositakse välja **300 Kalev Spa**
veekestuse kuukaarti
väärtusega
1155 krooni!

Hind 49.- kuus kehtib otsekorraldusega tellimisel.

SISUKORD:

- 4 Lühidalt
- 5 Rattaorienteerumise MM
- 7 Teekond medalile
- 9 Rattaorienteerumise EM Leedus
- 12 Noortega Euroopat vallutamas
- 17 Sõjaväelaste MMil
- 19 Küsimustele vastab Radek Novotný
- 22 Eesti MV tavarada
- 24 Eesti MV sprint
- 25 Eesti MV pikk rada
- 25 Suunto Games sai 20aastaseks
- 28 Piir Meeksi oja ääres
- 29 Dr O-Trops
- 30 Metsameeste EMist
- 31 Vösast väljas
- 34 Veski ja Poka kaardid ning põhjasuund
- 36 Projekst Tule õpi orienteeruma!
- 38 Juhatuse otsused
- 39 Juubelilogo konkurs
- 39 Kes on kes Eesti orienteerumises?

Esikaanel: Tõnis Erm rõõmustab MMi pronksmedali üle. Foto: Arbo Rae

Järgmine Orienteeruja ilmub: nr 6/109 detsembris

Kaastööd Orienteerujasse nr 5 saata hiljemalt 25. novembriks.

Väljaandja: Eesti Orienteerumislit;
www.orienteerumine.ee

Peatoimetaja: Arvo Saal, tel 5531 235 arvo@joud.ee

Toimetus: ajakiri@orienteerumine.ee
Sixten Sild, Maret Vaher, Jürgen Einpaul,
Mihkel Järveoja, Kaidi Ruusalepp

Keeletoimetaja: Aili Miks

Kujundaja: Riju Johanson

Kojukanne: Eesti Post

Tellimine: Eesti Orienteerumislit
eol@orienteerumine.ee, tel/faks 6398 681

Tellimishind 2009. aastaks 220 krooni. Arveldusarve:
10220034030010 Eesti Ühispank

Toimetusel on õigus kirju ja kaastöid nende selguse huvides toimetada ja lühendada. Kaastöid ei retsenseerita ega tagastata.

Toimetus ei vastuta kuulutuste ja reklaamide sisu eest. Ajakiri Orienteeruja ilmub 6 korda aastas.

Quo vadis, orienteerumine?

Orienteerumine ja Rahvusvaheline Orienteerumisföderatsioon (IOF) on oma ajaloo jooksul läbinud mitmeid arenguetappe. Arengule on sealjuures iseloomulik selle intensiivistumine nagu tänapäeva ühiskonna arengule tervikuna. Ligikaudu 1990ndate aastate alguseni arenes jõudsalt kartograafia ja kaartide täpsus ning jõuti digitaalsete vektorkaartideni. Samal ajal võisteldi MMvõistlustel pikki aastaid vaid tavarajal ja teatejooksus. Muude distsipliinide tõsine arendamine ei tulnud eriti kellelegi pähe ja ka orienteeruja tavaline nädalavahetus sisaldas reeglina kahte starti tavarajal või siis tavarada ja teadet.

Kaartide täpsuaste jõudis 1990ndate algul niikaugemale, et tavaraja jaoks oluks täpsemad kaardid juba takistuseks – ligine detailsus vähendab kaardi loetavust ja jooksja kiirust. Mõõtkavades 1:15 000 ja 1:10 000 kasutatavate kaartide arengus ei olegi sealpeale midagi revolutsioonilist toimunud.

Samal ajal hakkasid pihta muudatused teistes valdkondades. 1991. aastal oli MMi programmis esmakordselt lühirada, aastal 2001 lisandus sprint. Elektroonilised märkesüsteemid võeti omaks silmapilkselt, juba mõned aastad hiljem algasid praktilised katsetused online KPdega ja võistlejate GPSjälgimisega. Alates 2001. aastast on IOFi ametlikult kõrgeima taseme võistlus *World Games*, ehk maakeeli mitteleolümpiaalade olümpiamängud. Selle programmis on meeste-naiste segateade.

1990ndatel hakkas maailmas tasapisi levima ka austraallaste "leiutatud" rogain ehk meeskondlik valikorienteerumine, mida iseloomustavad pikad, kuni 24tunnised kontrollajad. See võõrapärase nimega ala on oma arengus jõudnud niikaugemale, et TA OK eestvõtmisel korraldatakse Eestis igal aastal maailma osavõturohkeimat rogaini ja selle ala MMgi viidi tänavu septembris läbi koduses Karula Rahvusparkis!

Viimasel kümnendil on Eesti ja teistegi riikide orienteerujad võtnud väga kiiresti omaks veel ühe ala – seiklus- ehk multisporti. Siingi on kodumaine seikluskubi Xdream viinud asja niikaugemale, et nende seiklusspordisari pretendeerib maailmas omataoliste hulgas osavõturiikkaima tiitlile. Ilmselt ei tea suurem osa orienteerujaid veel, et tänavusuvisel IOF kongressil tuli Hispaania välja ettepanekuga võtta seiklussport ametliku distsipliinina IOFi tiiva alla. Seiklusspordil ei ole nimelt seni rahvusvahelist liitu ja orienteerumine on olemasolevatest liitudest ehk selle "lähim sugulane". Kongress ei olnud nii radikaalseks sammuks küll valmis (eriti kui arvestada, et valdav osa IOF liikmesliite, nagu ka EOL, ei administreeri oma riigis seiklussporti), kuid märgilise tähendusega on ka kongressi üksmeelne otsus luua töörihm seiklusspordi temaatika edasiarendamiseks.

Siseorienteerumine on veel üks näide valdkonnast, kus eestlased SK Tallinna Kompassi näol maailmas pioneeride hulka kuuluvad.

Suvine MM ja IOF kongress Tšehhis näitasid orienteerumise arengut veel ühes suunas – IOFi võeti vastu 70. liikmesriiki, medalid läksid tervelt kaheksasse riiki ja naiste teatejooksus jõudis seitsmendana, kohe Norra järel, finišisse Hiina (!) naiskond. Hiinlannade selja taha jäid muuhulgas kõik Balti riigid...

Nagu näha, on Eesti orienteerumine maailmas "pildi peal", meie otsused ja teod mõjutavad ala arengut kogu maailmas.

Olgem siis tegusad – järgmine hea võimalus meie ala arengut mõjutada avaneb EOL üldkogul Jänedal 22.-23. novembril!

UUENDA
OMA
HAARET!

MAASTIKUJOOKSU JALANÕU
eriti rasketesse tingimustesse

Kui kiiresti liikumine on tähtis

PYTHO BUGrip®

Kerge ja äärmiselt hästi pinnaga haakuv maastikujooksu jalanõu. Suurepärane jooksutunnetus.

ICEBUG®
GRIP TECHNOLOGIES

ICEBUG ametlik maaletooja MATKASPORT

www.matkasport.ee

3. oktoobril täitus **30 aastat** orienteerumisklubi Ilves asutamisest.

Ilves oli esimene spordiklubi Eestis ja tollases Nõukoguse Liidus, mis ühendas ühe kindla spordiala huvilisi.

*Orienteeruja toimetus õnnitleb
OK Ilvest sünnipäeva puhul!*

Eesti Orienteerumislidu ÜLDKOGU

22.-23.novembril

Jäeneda mõisa külustuskeskuses

Päevakorras

Laupäeval, 22. novembril

EOLi juhatuse tööst ja EOLi kontori tegemistest, tipporienteerumine 2008 ja plaanid 2009, ajakirjast „Orienteeruja“, statistika ja IT-alased suunad orienteerumises.

Õhtul toimub parimate sportlaste, klubide ja aktivistide autastamine.

Pühapäeval, 23. novembril

RO arengukava 2009-2012, 2009.a. EMV juhendi kinnitamine, EOLi 2009.aasta liikmemaks, EOLi suusaorienteerumise eelarve 2009, EOLi toimkondade tööst, EOL tegevussuunad 2009.a.

Armo Hiie võitis laske- orienteerumise MK kokkuvõttes teise koha

Laskeorienteerumise MKvõistluste viimased etapid joosti Taanis Aalborgi lähistel.

Meestest jätkas võitudeseeriast Johan Eklöv, olles parem mõlemal kavas olnud distantsil.

MK PAREMAD

Mehed

1. Johan Eklöv (Rootsi) 180
2. Armo Hiie (Eesti) 139
3. Juha Tolonen (Soomes) 138
33. Raul Hindov (Eesti) 27

Naised

1. Frida Wallström (Rootsi) 202
2. Emelie Eklöv (Rootsi) 186
3. Diana Soldagg (Rootsi) 160
10. Eveli Saue (Eesti) 60

WOC & JWOC

2008

Vasakult: Jiri Piradil, Lasse Brun Pedersen ja Tõnis Erm.

Medalimaitseelised

rattaorienteerumise

MAAILMA- MEISTRIVÕISTLUSED

□ TÕNIS ERM □

Fotod: Arbo Rae

2008. aasta rattaorienteerumise MM toimus Põhja-Poolas, Olsztyni ülikoolilinnakus ja Stare Jablonki küla ümbruses. Eesti oli esindatud kolmemehelise koondisega: Lauri Malsroos (Saeu Tammed), Margus

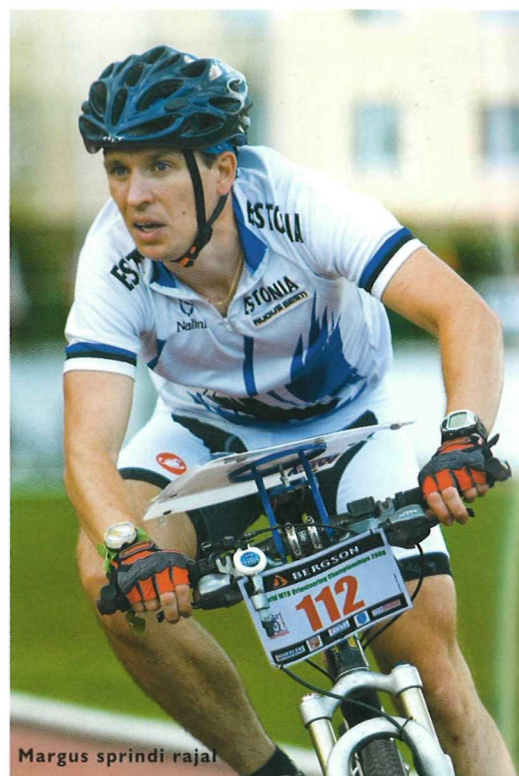
Hallik (OK LUS) ja Tõnis Erm (TA OK). Samal ajal toimunud juunioride MMil osalesid Tiit Toomas (OK Peko) ja Taaniel Tooming (OK Kobras). Kui sprint välja arvata, oli maastikutüüp eestlaste jaoks suhteliselt kodune: paraja suurusega lainetavad pinnavormid, üksikud järved ja looklevad metsateed. O-tehniliselt olid maastikud siiski suhteliselt lihtsad, metsa-

teed olid laiad, suhteliselt sileda pinnaga ning teeristide tihedus oli hõre. Sellest tulenevalt sai kaarti lugeda siis kui vaja, ärakeeramised ei jäänud märkamata, vigu tehti vähe ja keskmised sõidukiirused olid suured.

Sprint oli eestlastele edukas: allkirjutanu võitis neljateistaastase vaheaja järel Eestile orienteerumise MM võistlustelt medali,

Lauri pikal rajal

Margus sprindi rajal

Tiit sprindi poodiumil

meestekoondise noorim liige Lauri sõitis välja auväärsse 10. koha, temast napilt tahapoole, 12. kohale platseerus Margus.

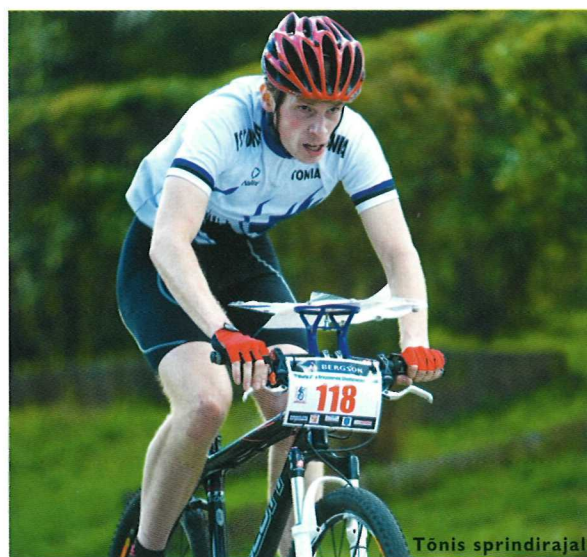
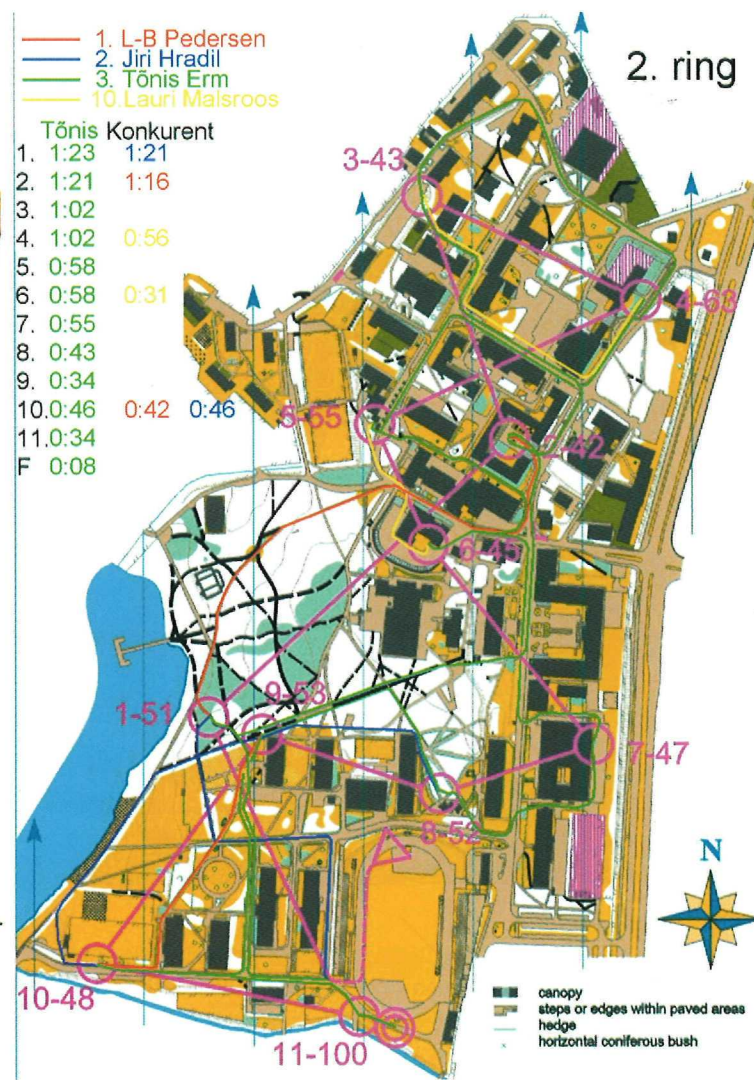
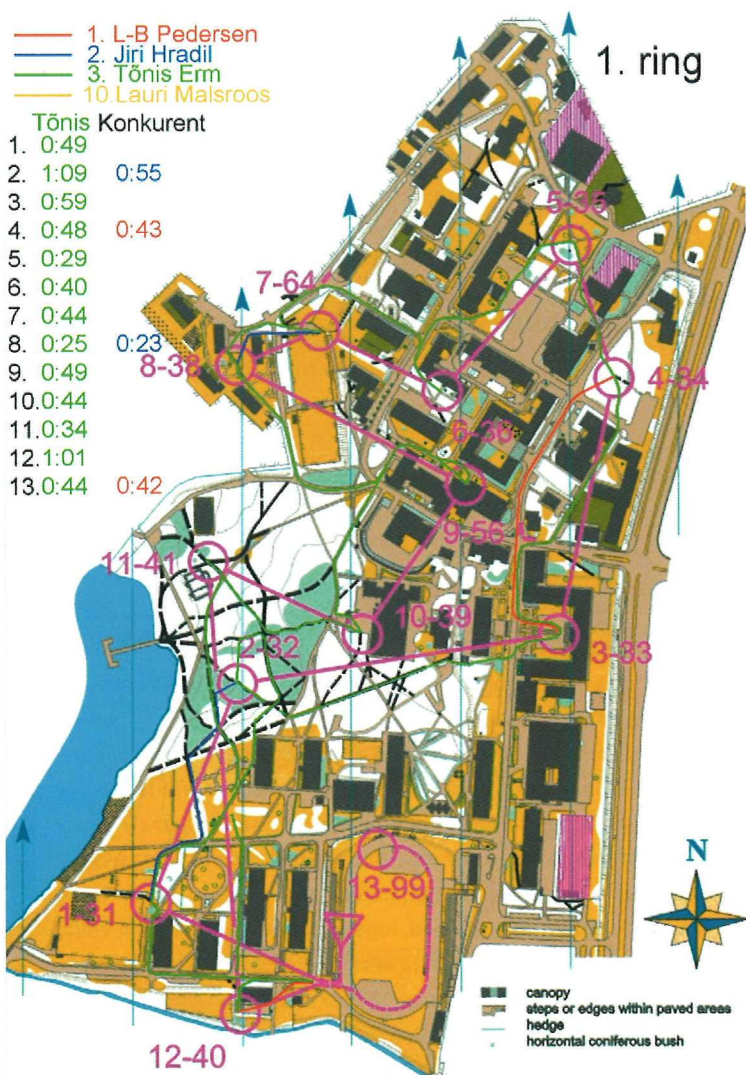
Juunioridest teenis loorberid Tiit, kes juhtis võistlust teisest kuni seitsmenda punktini. Kahjuks ei märganud ta vaid 10 meetri kauguselt möödudes järsaku alla peidetud punkti (vt ka Teekond medalile ja meeste esimene punkt), millele järgnes 1.15 viga. See eksimus tähendas, et lõpu-protokollis tuli leppida diplomiväärilise 6. kohaga. Kuues koht libises käest Taanielil, kes pidi selle positsiooni loovutama raja keskosas trepist ülessõidul purunenud kummi tõttu. Tema nime järel kirjutati tulemuseks 20. koht. Olgu siinkohal märgitud, et Taanielil on võimalus osaleda veel järgmisel kolmel juunioride MMil.

Järgmisel päeval oli kavas lühirada. Tõnis tegi ideaalse soorituse, kuid sel päeval jäi parimatest teevalikutest, veatust ja kiirest orienteerumisest ning maksimaalsest pingutusest rattahärgade vastu väheseks. Tulemuseks oli 6. koht. Neljandast kohast jäi lahutama vaid 8 sekundit, mis läksid kaduma uperpallis, kui pedaal kohtus suurel kiirusel suure kiviga. Margus kurtis jõuetust ja platseerus 34. kohale. Lauri oli 40. Juunioridest oli Taaniel 16. ja Tiit 24.

Kõik eestlased kvalifitseerusid tavaraja A-finaali. Finaalis tehti vigu ja puudu jäi füüsilisest teravusest. Koondise parim oli juunioridest Tiit 11. kohaga, Taaniel oli

28. Meeste kohad: Tõnis 16., Margus 21. ja Lauri 34.

Pärast kolme viimase tiitlivõistluse ebaõnnestumist, mil autasustamisele (ehk kuue parema sekka) ei jõutud, oli Eesti meeskond teatevõistlusel tagasi medalikonkurentsis. Avavahetuses tegi Lauri ideaalse sõidu ja andis riikidest kuuendana teate üle, kaotusega viimasele medalikohale 1.38. Teises vahetuses sai alavormis Margus hakkama hea sõiduga

Tõnis sprindirajal

ja hoidis 6. kohta; medal terendas 1.54 kaugusel. Viimases vahetuses vaatas Soome pika raja meister Juho Saarinen nukralt, kuidas Tõnis temast möõdus ja eest libises. Tõnis andis endast kõik ja tegi sisuliselt veatu soorituse, kuid ei suutnud rohkem eespool liikujaid püüda. Eesti sai 5. koha, kaotus võitjale 4.23, kaotus pronksile 1.08.

TEEKOND MEDALILE

Tõnis Erm

A lustan võistlust kiiresti, kuid esimene punkt on kavalalt paralleelpunkti taha järsaku alla peidetud ning liigse ettevaatlikkuse tõttu kaotan mõned sekundid. Sellele järgneb aga kohe viga teisele kontrollpunktile lähenemisel, kus ma ei märka punkti viivat rada. Olen teises punktis alles 27. kohal ja juba 25 sekundit liidrist maas. Suudan siiski pärast viga keskenduda ja minust saab kiireim mees ratastel. Kaotan küll 4. KP-ga mõned sekundid turvalise teevaliku tõttu, 8. KP-sse sõitu takistab auto, aga võtan etapivõidu

Tõnis teate lõpusirgel

7. ja 11. etapil ning sõidan ka muud etapid ülikiiresti. Staadionil sooritan kaardivahetuse suurepäraselt ja tõusen teise ringi alguses liidriks.

Teevalikuga teise ringi 4. punkti langen rajameistri lõksu, kuna punktide põhja poolt lähenemist takistavad trepp ja hekk, olen aga sellest hoolimata veel teise ringi 5. punkti juures liider. Seal aga kohmitseb minust 4 minutit varem startinud prantslane, sõidan talle kõrvale, ta lükkab mind eemale, peame maha kiire käevõitluse, milles ma alistun, et kumbki meist saaks üldse punkti kätte.

Tema peale maruvihasena kiirendan lõpuks punktist välja, aga keskendumine on hetkeks kadunud, ajan majad segamini ning sõidan järgmisesse punkti pooleminutilise lisaringiga ümber põhjapoolse maja. Võideldes keskendumisraskustega jätan teekonda finiši poole ja loen kogemata etapi teise ringi üheksandast otse viimasesse punkti. Õnneks parandan end enne hävingut, kuid jõuan eelviimasesse punkti 1 sekund hõbedast tagapool. Sel hetkel on Jiri Hradil juba näoga viimase KP poole, mina aga pean veel ratta ringi keerama ja seekord jääb ta püüdmatana.

Kuld jäi 36 sekundi ja hõbe vaid 3 sekundi kaugusele, aga MMI pronksmedal oli võidetud!

TAGANTJÄRELE TARKUS

MM sprindile tagasi mõeldes oli tegu ühe kõigi aegade orienteerumistehniliselt raskema RO võistlusega. Selle muutis keeruliseks kontrollpunktide suur tihedus: 20 minuti jooksul tuli võtta 24 punkti, mis teeb etapi keskmiseks kestuseks 50 sekundit.

Minu keskmine sõidukiirus oli 24 km/h, selle sisse jäävad 24 seisakut punktides, 6 treppidest allasõitu, 1 ülesõit, 1 ülesjooks ja loendamatu hulk äärekiive. Tippkiirused asfaldisirgetel ulatusid isegi 45 kilomeetrini tunnis. Võttes neid numbreid arvesse on selge, et kaardilugemiseks enam aega ei jäänud.

Sel päeval olid parimad need, kes suutsid kaardilt infot kõige kiiremini haarata ja seejuures kõige vähem vigu teha.

MM sprint oli eriline selles mõttes, et sarnaseid rattaorienteerumise linnasprinte on senini vähe korraldatud ja seetõttu oli maastikutüüp ilmselt paljudele võõras. Linnamaastik oli ka mulle võõras, aga mitte võõrastav. Olin elus varem korra linnamaastikul sprindikaardiga võistelnud.

Kaarditöö sujus suurepäraselt ja arvan, et sellele aitasid kaasa kolm asjaolu. Esiteks, ehkki mul sisuliselt puudus sprindi võistluskogemus, olen 6 korda olnud o-jooksu sprintidel rajameistriks. Mitmed MMil pakutud orienteerumisesülesanded olid sarnased neile, mida ma ise olen võistlejatele kunagi välja mõelnud. Näiteks otsetee 7. punkti tõkestas aed, lugesin situatsiooni kaardilt välja, suundusin kohe ringisõidule ja edestasin teisi esikümne mehi sellel lühikesel etapil keskmiselt 20 sekundiga. Teiseks, sel talvel Tarmakute korraldatud sise-O võistlused olid arendavad "vaata ja tegutseda" harjutused, kus jooksukiirus on suur, aega vähe ja infot palju. Kolmandaks usun, et üldine kogemustepagas aitas ebatavalistes oludes välkkiirelt tegutseda; olen elu jooksul osalenud ligi tuhandel orienteerumisvõistlusel eri riikides ja erinevatel orienteerumisaladel.

WOC & JWOC 2008 TULEMUSED

25.08 Sprint

M21 9,5 km 24 KP

1. Lasse Brun Pedersen	DEN	19.43
2. Jiri Hradil	CZE	20.16
3. Tõnis Erm	EST	20.19
10. Lauri Malsroos	EST	21.17

M20 8,5 km 20 KP

1. Frantisek Bogar	CZE	17.57
2. Valeri Gluhhov	RUS	18.29
3. Samuli Saarela	FIN	18.37
6. Tiit Toomas	EST	19.25
20. Taaniel Tooming	EST	22.37

26.08 Lühirada

M21 20,0 km 18 KP

1. Adrian Jackson	AUS	54.13
2. Soren Strunge	DEN	54.39
3. Lubomir Tomecek	CZE	55.26
6. Tõnis Erm	EST	56.37
34. Margus Hallik	EST	63.48
40. Lauri Malsroos	EST	64.49

M20 km 14 KP

1. Valeri Gluhhov	RUS	43.16
2. Marek Pospisek	CZE	45.12
3. Maciej Gromadka	POL	45.57
16. Taaniel Tooming	EST	55.22
24. Tiit Toomas	EST	58.26

29.08 Tavarada

M21 27,6 km 23 KP

1. Ruslan Gritsan	RUS	102.28
2. Torbjorn Gasbjerg	DEN	104.16
3. Beat Okle	SUI	104.22
16. Tõnis Erm	EST	110.10
21. Margus Hallik	EST	112.09
34. Lauri Malsroos	EST	121.46

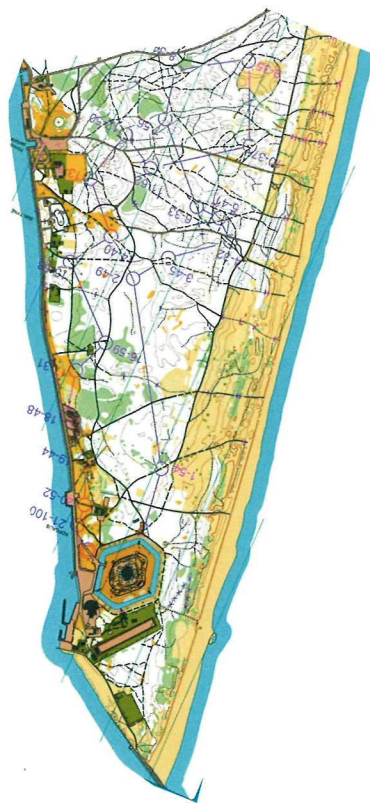
M20 20,3 km 18 KP

1. Valeri Gluhhov	RUS	78.37
2. Marek Pospisek	CZE	81.21
3. Samuli Saarela	FIN	81.47
11. Tiit Toomas	EST	87.47
28. Taaniel Tooming	EST	97.28

30.08 Teade

M21 12,2-12,6 km 15-15 KP

1. DEN	133.09
Lasse Brun Pedersen	45.48
Torbjorn Gasbjerg	45.51
Soren Strunge	41.30
2. RUS	133.16
Ruslan Gritsan	45.17
Maksim Zhurkin	45.49
Anton Folliforov	42.10
3. CZE	136.24
Martin Sevcik	45.31
Jaroslav Rygl	46.14
Lubomir Tomecek	44.39
7. EST	137.32
Lauri Malsroos	47.09
Margus Hallik	46.30
Tõnis Erm	43.53

Tõnis Erm võitis **Kura säärel**

kaks hõbemedalit

Klaipedast, Leedu ainsast sadamalinnast viib praam mõne minutiga UNESCO kaitse all olevale Kura säärele. Seal on düünid oma haruldase taimestikuga, männimetsad ja lumivalge liivaga rand. Kura säärel on kõige rohkem päikesepaistelisi päevi Leedus.

Klaipeda linna territoorium ulatub poolsaare põhjatippu – Smiltynesse, kus asuvad leedukate ning arvukate turistide hulgas populaarsed meremuuseum ja delfinaarium. Smiltynes võisteldi sprindis.

ARVO SAAL Fotod: Internet

Kura **sääre** kõige populaarsem kuurort on 1500 elanikuga maaliline väikelinn Nida. Linn on kuulnud oma kaluriarhitektuuri ja kauni liivaranna poolest. Nida külje all kõrguvad kuni 50 m kõrgused liivaluited, kust avanevad kaunid vaated nii merele kui lahele. 1930ndatel aastatel oli Nida väga populaarne saksa puhkajate hulgas. Linna kutsuti Preisimaa Nizzaks.

Euroopa meistrivõistluste keskus oligi Nidas. Linna ümbruses võisteldi lühirajal ja selgitati paremaid teatesõitjades. Poolas MMil sprindis pronksi saanud Tõnis Erm suutis tehnilisel

Tõnis Erm sprindis parimate autastustamisel

lühirajal oma orienteerumisoskuse maksma panna ja võitis hõbemedali ajaga 55.34. Kullale sõitis taanlane Lasse-Brun Pedersen (54.44), pronksi sai kaela mitmekordne maailmameister Viktor Kortšagin Venemaalt (55.53).

Teiste eestlaste tulemused olid: 25. Lauri Malsroos (62.27), 29. Margus Hallik (63.29). Juunioride arvestuses sai Marek Karm 19. ja noormeestest Taaniel Tooming väga hea 8. Koha.

Rattaorienteerumise EMil sprindis kordas Tõnis Erm oma eelmise päeva saavutust ja tuli taas hõbedale. Erm kaotas kulla võitnud Tobias Breitschadelile Austriast vaid 13 sekundiga ja edestades mitmekordset maailmameistrit Ruslan Gritsani Venemaalt 16 sekundiga.

Teised eestlased jätkasid tagasihoidlikult: meestest jagas Lauri Malsroos 14. kohta ning Margus Hallik platseerus 19ks. Meesjuunioride arvestuses sõitis Marek Karm välja 19. koha ja noormeeste arvestuses oli Taaniel Tooming 13.

Juodkrantet on ajaloos esmakordselt mainitud 1429. aastal. Ta sai kuurordiks juba enne Teist maailmasõda. Juodkrante kuulsas puuskulptuuride pargis nn. "Nõiamäel" ootab külastajaid iseäralik seltskond – kujud muinasjutust, nõiad, kuradikesed, jumalused, pingid ja kiiged – leedu rahvakunsti viljelejate puutöö.

Juodkrante lähistel selgusid Euroopa meistrid tavarajal. Meestest võitis oma teise kulla neil võistlustel taanlane Lasse Brun Pedersen, lõpetades ajaga 1:24.20. Meie mehed sõitsid võrdselt, ent keskpäraselt. Nii Margus Hallik kui ka Lauri Malsroos said lõpuajaks 1:34.30 ja 27. koha. Tõnis Erm tavarajal ei startinud. Noormeestest saavutas 4. koha Taaniel Tooming. Medalist jäi lahutama vaid veidi enam kui minut.

Euroopa meistrivõistlused lõppesid teatesõiduga. Eesti meeskond oli teatesõidus üks võimalikke medalikandidaate, ent medalini siiski ei jõutud. Avavahetuse lõpetas Lauri Malsroos kaheksandana, Margus Hallik tõstis meeskonna kuuendaks ja samal kohal Tõnis Erm ka lõpetas, aeg 2:11.03. Võitis Taani ajaga 2:06.56. Järgnesid Šveits 2:08.29 ja Tšehhi 2:09.01.

Järgmises Orienteerujas saab lugeda EMI kohta pikemat analüüsi.

Euroopa MV tulemused

Lühirada 2008.09.24 Nida

M21 12,800 km; 20 KP

1. Pedersen Lasse Brun	DEN	54.44
2. Tõnis Erm	EST	55.34
3. Viktor Kortšagin	RUS	55.53
24. Lauri Malsroos	ESF	62.27
28. Margus Hallik	EST	63.29

W21 9,450 km; 16 KP

1. Ingrid Stengard	FIN	49.14
2. Michaela Gígon	AUT	50.33
3. Christine Schaffner	SUI	50.40

M17 7,010 km; 15 KP

1. Marcell Horvath	HUN	40.21
2. Grigori Medvedjev	RUS	40.35
3. Cedric Beill	FRA	41.11

8. Taaniel Tooming

W17 5,180 km; 13 KP

1. Tatjana Repina	RUS	39.33
2. Marie Brezinova	CZE	41.36
3. Zuzana Kubatova	CZE	42.13

M20 9,700 km; 17 KP

1. Marek Pospisek	CZE	47.14
2. Frantisek Bogar	CZE	48.07
3. Valeri Gluhhov	RUS	49.19
19. Marek Karm	EST	61.14

W20 7,450 km; 16 KP

1. Gaelle Barlet	FRA	49.34
2. Anastasia Svir	RUS	53.23
3. Emily Benham	GBR	55.11

Pikal rajal

NIDA

KURŽIŲ NERIJOJŲ NACIONALINIS PARKAS
Middle distance 2008-09-242008 m.
Men

Margus Hallik

Rajad viisid ka treppidest üles ja alla.

Sprint 25. september Smiltynė

M21 4,500 km; 21 KP

1. Tobias Breitschadel	AUT	19.55,0
2. Tõnis Erm	EST	20.08,5
3. Ruslan Gritsan	RUS	20.24,8
15. Lauri Malsroos	EST	22.00,7
19. Margus Hallik	EST	22.33,2

W21 3,700 km; 18 KP

1. Ingrid Stengard	FIN	21.00,7
2. Ramunė Arlauskienė	LTU	21.59,8
3. Marika Hara	FIN	22.18,2

M17 4,000 km; 17 KP

1. Grigori Medvedjev	RUS	21.37,1
2. Villius Stankevičius	LTU	22.41,1
3. Aleksej Terehov	RUS	22.44,0
13. Taaniel Tooming	EST	26.34,6

W17 2,800 km; 13 KP

1. Tatjana Repina	RUS	19.08,1
2. Brigitta Koos	HUN	19.11,4
3. Silvia Petritsch	AUT	19.40,4

M20 4,100 km; 18 KP

1. Marek Pospisek	CZE	20.41,2
2. Frantisek Bogar	CZE	20.50,3
3. Elmeri Juura	FIN	21.08,8
19. Marek Karm	EST	27.55,5

W20 3,000 km; 15 KP

1. Gaëlle Barlet	FRA	17.47,5
2. Emily Benham	GBR	17.48,8
3. Natalia Shtshebakova	RUS	18.44,5

Tavarada – 26. sept. Juodkrantė

M21 20,900 km; 29 KP

1. Lasse Brun Pedersen	DEN	84.20
2. Anton Foliforov	RUS	84.38
3. Ruslan Gritsan	RUS	85.07
26. Margus Hallik	EST	94.30
26. Lauri Malsroos	EST	94.30

W21 14,870 km; 21 KP

1. Ramunė Arlauskienė	LTU	75.19
2. Karolina Mickevičiūtė	LTU	75.36
3. Michaela Gigon	AUT	76.49

M17 10,470 km; 17 KP

1. Grigori Medvedjev	RUS	54.31
2. Lukas Chmelar	CZE	55.20
3. Cedric Beill	FRA	55.22
4. Taaniel Tooming	EST	56.40

W17 7,330 km; 13 KP

1. Tatjana Repina	RUS	43.10
2. Svetlana Poverina	RUS	45.31
3. Marie Brezinova	CZE	49.32

W20 11,420 km; 15 KP

1. Tarja Vesanto	FIN	62.23
2. Emily Benham	GBR	64.48
3. Gaëlle Barlet	FRA	65.15

Lühiraja parimad. Vasakult Tõnis Erm, Lasse Brun Pedersen ja Viktor Kortšagin.

Noortega Euroopat vallutamas

□ PAUL POOPUU □

Fotod: Internet

Orienteerumise suvehooaja lõpp oli meie noortekoondisele aasta tipp hetkeks, mil tuli jõudu katsuda omaealiste paremikuga nii Baltic Junior Cupil kui Euroopa noorte meistri-võistlustel.

Hannula-Katrin Pandis, Rene Post, Marili Zimmermann, Lauri Sild

Baltic Junior Cup toimus tänavu Rootsimaal Nybros. Lisaks eelmisel aastal osalenud Eesti, Läti, Leedu, Poola ja Rootsi Smålandi maakonna ning Skåne/Hallandi/Blekinge maakondade noortekoondistele lisandusid tänavu konkurentsi Soome rootsikeelsete klubide noored. Igas võistlusklassis oli stardis 35 noort. Võistluse korraldus oli igati korrektne, kus kõik vajalik paigas ja toimis. Kuna võistluse osalus- ja korralduskulu soovitakse võimalikult madal hoida, siis muu olmeline osa oli lihtne. Majutus koolimajas klassipõrandatel, toitlustus koolisööklas, (kusjuures nii toidu valmistamisel, jagamisel, kui ka ruumi ja laudade puhastamisel olid ametis korraldavate klubide liikmed), auhinnalaud lihtne ja meelelahutusõhtu noorte endi korraldada.

Tavaraja võistlusmaastik oli meile suhteliselt kodune – madalad kõrgusvormid, metsased karjamaad, kivid. Erilist edu me siiski ei saavutanud. Vaid Lauri Sild oli H18 klassis selgelt kõigist konkurentidest parem ja edestas järgnevat ligi 3 minutiga. Veel jõudsid eestlastest esikümnesse M16 klassis 5. Sergei Rjaboškin ja 6. Aleksandr Šved, N16 klassis 9. Kerstin Uiboupin ja 10. Kaisa Raudkepp ning N20 klassis 7. Eleri Hirv ja 9. Grete Gutmann.

Teatejooksus oli stardis 30 kuueliikemlist võistkonda. Algus oli meile hea, sest liidritena väljusid metsast Lauri Sild ja Raido Mitt. Veel enne juunioride vahetusi olime teisel ja neljandal kohal. Paraku neid positsioone me hoida ei suutnud ning lõpptulemuseks oli kolmel arvessemineval võistkonnal vastavalt 7.koht (Kenny Kivikas, Kaisa Raudkepp, Sigrid Ruul, Aleksandr Shved, Grete Gutmann, Henrik Berg), 8.koht ja 20.koht. Võidutses Småland, järgnesid Skåne/Halland/Blekinge ja Poola. Sel võistlusel peetakse ka riikidevahelist arvestust ning seal saavutasime Rootsi maakondade järel kolmanda koha.

Noorte Euroopa MV

Kohe võistluse lõppedes kiirustas meie noorte EM-i võistkond väikebussidega edasi Šveitsi, kus selgitati omaealiste parimad orienteerujad. Kaks pikka sõidupäeva ja olemegi väikelinnas Wangen an der Aares.

Tänu õnnestunud koostööle Šveitsi firmaga MDC Max Daetwyler AG, õnnestus meil saada tasuta majutus kuni võistluskeskuse avamiseni ning teha mõned treeningud lähedastel maastikel. Väga elamušlik oli meie kohapealse toetajafirma tootmiskorpuse külastus, kus firma omanik hr. Peter Daetwyler meid isiklikult vastu võttis. Olime osalised ka võistluseelisel meediakohtumisel, kus meie noored koos Simone Niggli ja Šveitsi noortega ajakirjanike pärimistele vastasid.

Võistluskeskuseks oli kohalik sõjaväeosa, kus noored majutati kasarmu suurtesse tubadesse. Igas toas kahe riigi koondiste võistlejad. Treeningmaastikud ei ole väga mägised ja põhiliseks takistuseks olid okkalised ronitaimed. Samas lubasid korraldajad tavaraja võistluseks korralikku ronimist.

Meie lootuseks tavarajal oli eelkõige Lauri Sild, keda ka kohalik ajakirjandus üheks favoriidiks pidas. Esialgu rõõmustas raadioinfos meid aga hoopiski Aleksandr Shved, kes asus liidriks poiste M16 võistlusklassis. Paraku kustuvad Aleksandri medalilootuses väikese veaga raja lõpuosas, kuid tulemuseks jäi siiski igati tubli 8. koht.

Lauri Sild oli raadio KPs kolmas ning finišisse jõudes asus liidrikohale, lõpetades 8,5km (tõus 375 m) ja 29 KPga raja ajaga 54.40. Aupaiste ei kestnud siiski kaua, sest kohalik noormees, tänavuse juunioride MMi pronks, Matthias Kyburz oli päral 1.12 kiiremini. Medalihetluses annab veel lahingu eelmise

aasta noorte Euroopa meister prantslane Lucas Basset, kellel jäi võidust puudu vaid 10 sekundit.

Tüdrukute võistlusklassides on meie parimateks W18 klassis 32.koht Piibe Tammemäe ja W16 klassis 37.koht Kaia Kivikas.

Teatevõistluses lootsime head jooksu ja sekkumist medaliehitlusele eelkõige meie poistelt. Hommikuudus toimunud stardis tormabki nooremate poiste avavahetuse jooksja Aleksandr Shved metsa kui püssikuul. Ilmselt oli suur soov oma eilse väikese ebaõnne järel tõestada, et kes on ikkagi Euroopa parim noororienteeruja. Kahjuks saabus peagi kardetud mäluauk ning koos sellega ka ligi seitsmeminutiline kaotus liidritele. Seega olid meie nooremad poised medaliehitlusest väljas, kuid võistkonnakaaslaste Rene

Piibe Tammemäe, Kenny Kivikas

Posti ja Sergei Rjabõshkini hea jooks tõi neile siiski hinnatava 10.koha.

Vanemate poiste avavahetuse jooksja Raido Mitt toimis märksa mõistlikumalt, hoidis end juhtgruppi ja ründas alles raja lõpuosas, mis tagas talle etapivõidu ning Eestile liidrikoha. Võistkonna taktikat koostades panime oma liidri Lauri Silla jooksma teist vahetust, mis oli veidi pikem ning lootsime, et Lauri on võimeline siin teistel eest ära jooksma. Kogu etapp kujuneski põnevaks ja küsimusterohkeks.

Kohe stardist väljus Lauri hoopis erinevas suunas võrreldes konkurentidega. Hiljem selgu, et ta oli alustanud etapi lugemist vaatepunkti järgsesse KP-sse! Raadiopunkti saabub

info tegi meid eriti äravaks, sest juhtgrupis ja ka järgnevas seltskonnas Eesti võistkonda ei nimetatud. Ent peagi saabus Lauri vaatealasse, mis asus 2/3-l distantsist, ligi 3minutilise eduga konkurentide ees. Kuid hõiskamiseks täit kindlust ei olnud – äkki jäi raadio KP vahel?

Finišis sai siiski kõik positiivse lahenduse ning Kenny Kivikas oli rajal selge eduajaga. Olime suhteliselt kindlad, et Kenny peab liirikoha pingele vastu ning nii see oligi. Vaatealal oli edu endiselt ligi 3 minutit ja rahulik-kindel lõpp võimaldas meie poistel lõpukoridoris juba Eesti lippude all võidutantsu lüüa. *We are a champions!*

Tüdrukute tulemused olid keskpärased, W18 klassis 12. koht, W16 klassis 15. koht.

Sprindiraja võistluspaik Solothurni linnas meenutas paljuski Tallinna vanalinna. Meie noorte individuaalne esinemine oli võrraldes tavarajaga hoopis kindlam. Taas olid medalitele konkureerimas meie vanemad poised. Kõigepealt tegi väga hea jooksu Raido Mitt, kes asus pärast finišeerimist liidripositsioonile. Raido tunnistas, et oli raja lõpuosas umbes kümnesekundilise veakese teinud ja arvas, et ilmselt lükatakse ta peagi liidrikohalt. Vaheajapunktides liikus liidritega võrdsetes aegades ka Lauri Sild. Seda hoogu jätkus lõpuni ning olles lõpujoonel 2 sekundit nobedam, kui senine liider ja kohalik iidol Matthias Kyburz, olime üsa kindlad medalivõidus. Paraku oli stardijaterivi lõpuosas üllatuslikult kiireid noormehi ning lõpuks jäi medalikoht siiski 4 sekundi kaugusele. Võidutses Kristian Jones Suurbritanniast. Raido Mitti lõpptulemuseks oli suurepärase 10.koht. Tüdrukute W18 klassis lõpetas Piibe Tammemäe 15.kohaga ja poiste M16 klassis Aleksandr Shved 16.kohaga.

Sellega sai meie edukas Euroopa vallutus lõpu. Veel poodiumihõisked Laurile, ühisildistamised sponsor Peter Daetwyleriga ja siis bussidesse ning kodupoole teele. Bussijuhid Vallo ja Paul olid pärast kosutavat Šveitsit suurepärase vormis ning 28 tunni pärast olime koduses Tartus. Järgmisel aastal ootab noori Serbia.

Raido Mitt, Lauri Sild, Kenny Kivikas

Euroopa noorte meistrivõistlused

TULEMUSED

Tavarada 10. oktoober 2008

W16 (5,6 km, 170 m, 17 KP)

1.Emma Klingenberg	DEN	39.02
2.Vendula Horcickova	CZE	43.29
3.Mirjam Hellmüller	SUI	44.18
37.Kaia Kivikas	EST	52.32
53.Kerstin Uibouppin	EST	55.44
72.Marili Zimmermann	EST	1:03.15
77.Siiri Rist	EST	1:23.14

M16 (6,9 km, 290 m, 22 KP.)

1.Jan Petrzela	CZE	41.27
2.Marius Thrane Ödum	DEN	43.48
3.Michal Olejnik	POL	45.32
8.Aleksander Shved	EST	46.14
22.Sergei Rjabošhkin	EST	49.16
49.Martin Ling	EST	55.18
50.Rene Post	EST	55.22

W18 (6,7 km, 290 m, 24 KP)

1.Ida Bobach	DEN	53.36
2.Venla Niemi	FIN	53.41
3.Signe Klinting	DEN	53.49
32.Piibe Tammemäe	EST	1:04.38
42.Sigrid Ruul	EST	1:07.27
55.Triin Aedmäe	EST	1:10.33
Hannula-Katrin Pandis	EST	Po.f.

M18 (8,5 km, 375 m, 29 KP)

1.Matthias Kyburz	SUI	53.28
2.Lucas Basset	FRA	53.38
3.Lauri Sild	EST	54.40
32.Kenny Kivikas	EST	1:02.31
54.Tauno Tiirats	EST	1:08.02
64.Raido Mitt	EST	1:09.36

Teade 11Oktoober Langenthal Ost

M16 (32)

1.Venemaa	121,59
Pjotr Suhharev	41.11
Gleb Tihonov	41.49
Ivan Hohlovski	38.59
2.Läti	124.21
Mikus Zvirbulis	41.43
Karlis Baltacis	41.06
Reinis Grende	41.32
3.Tshehhi	127.39
Filip Hadac	41.05
Stanislav Mokry	44.52
Jan Petrzela	41.42
10.Eesti	134.15
Aleksander Shved	48.12
Rene Post	46.42
Sergei Rjabošhkin	39.21

M18 (34)

1.Eesti	135.17
Raido Mitt	43.43
Lauri Sild	47.32
Kenny Kivikas	44.02
2.Shveits	136.45
Nicolai Stucki	43.50
Florian Howald	51.36
Matthias Kyburz	41.19
3.Taani	136.55
Andreas Boesen	45.02
Sören Schwatz Sörensen	52.06
Rasmus Thrane Hansen	39.47

W16 (24)

1.Taani	115.00
Stine Bagger Hagner	35.36
Astrid Ank Jörgensen	44.42
Emma Klingenberg	34.42
2.Austria	116.12
Julia Bauer	35.44
Anna Simkovic	44.31
Anja Arbtter	35.57
3.Saksamaa	116.22
Susen Lösch	37.23
Anna Biller	42.58
Resi Rathmann	36.01
15.Eesti	136.11
Kerstin Uibouppin	39.06
Marili Zimmermann	52.49
Kaia Kivikas	44.16

W18 (26)

1.Taani	122.28
Marie Hauerslev	40.16
Ida Bobach	46.35
Signe Klinting	35.37
2 217 Shveits	124.13
Bettina Aebi	39.48
Sarina Jenzer	44.38
Isabelle Feer	39.47
3 215 Tshehhi	125.13
Denisa Kosova	40.04
Adélka Jakobova	44.15
Verka Müllerova	40.54
12.Eesti	143.34
Triin Aedmäe	45.24
Sigrid Ruul	56.28
Piibe Tammemäe	41.42

Sprint, 12. Oktoober, Solothurn City

W16 2,1 km 40 m 14 KP

1.Tereza Novotna	CZE	11.01
2.Emma Klingenberg	DEN	11.09
3.Marion Aebi	SUI	11.38
57.Kaia Kivikas	EST	13.47
62.Siiri Rist	EST	14.10
67.Marili Zimmermann	EST	14.36
71.Kerstin Uibouppin	EST	15.07

M16 2,4 km 50 m 17 KP

1.Christoph Prunsche	GER	11.22
2.Piotr Parfianowicz	POL	11.24
3.Mate Baumholczler	HUN	11.27
16.Aleksander Shved	EST	11.59
34.Sergei Rjabošhkin	EST	12.24
35.Martin Ling	EST	12.26
74.Rene Post	EST	13.26

W18 2,2 km 45 m 17 KP

1.Sarina Jenzer	SUI	12.15
2.Anastasia Tihonova	RUS	12.24
3.Sophie Tritschler	SUI	12.31
15.Piibe Tammemäe	EST	13.13
31.Triin Aedmäe	EST	13.45
42.Hannula-Katrin Pandis	EST	14.25
52.Sigrid Ruul	EST	14.49

M18 2,6 km 60 m 21 KP

1.Kristian Jones	GBR	12.05
2.Hansen Thrane Rasmus	DEN	12.17
3.Mathias Bjugan	NOR	12.28
4.Lauri Sild	EST	12.32
10.Raido Mitt	EST	12.53
31.Kenny Kivikas	EST	13.30
Tauno Tiirats	EST	mp

Baltic Junior Cup

Tulemused 4. oktoober 2008

M16 5610 m

1.Pontus Pettersson	Småland	32:57
2.Tobias Henrikksson	Soome	33:15
3.Andreas Bergander	Småland	33:51
5.Sergei Rjabošhkin	Eesti	34:11
6.Aleksander Shved	Eesti	34:15
13.Rene Post	Eesti	37:05
15.Martin Ling	Eesti	37:11
33.Björn Panker	Eesti	44:04

M18 7210 m

1.Lauri Sild	Eesti	37:52
2.John Sjöstätter	Småland	40:45
3.Raivo Kivlenieks	Läti	41:00
18.Kenny Kivikas	Eesti	45:50
22.Tauno Tiirats	Eesti	46:47
34.Marek Karm	Eesti	50:59

M20 8630 m

1.Erik Liljequist	Småland	45:31
2.Erik Johansson	Skåne HB	46:08
3.Emil Hjalmarsson	Småland	46:38
11.Henrik Berg	Eesti	50:25
15.Lauri Tammemäe	Eesti	51:00
20.Jaagup Truusalu	Eesti	53:30
28.Priit Randman	Eesti	56:37
35.Sven Oras	Eesti	64:41

W16 4090 m

1.Elinor Tjernlund	Skåne HB	28:01
2.Amanda Leo	Småland	29:25
3.Ylva Gunnarsdotter	Småland	29:47
9.Kerstin Uibouppin	Eesti	32:52
10.Kaisa Raudkepp	Eesti	33:06
15.Kaia Kivikas	Eesti	34:27
31.Marili Zimmermann	Eesti	42:53
34.Siiri Rist	v	48:05

W18 5080 m

1.Therese Klintberg	Småland	34:36
2.Anna Gustafsson	Småland	36:21
3.Rebecka Olsson	Skåne HB	36:31
3.Monika Gajda	Poola	36:31
11.Sigrid Ruul	Eesti	38:49
21.Britta Panker	Eesti	43:50
22.Piibe Tammemäe	Eesti	44:06
23.Hannula-Katrin Pandis	Eesti	44:10
33.Triin Aedmäe	Eesti	55:10

W20 5670 m

1.Gabija Razaityte	Leedu	40:01
2.Krista Mihailova	Läti	40:25
3.Vieda Lusa	Läti	40:40
7.Eleri Hirv	Eesti	42:24

9.Grete Gutmann	Eesti	42:50
13.Karmen Alnek	Eesti	44:30
20.Ly Trei	Eesti	46:55
29.Maria Zhuravskaja	Eesti	51:24

1.Småland I	29:49
2.Skåne/Hall/Blek I	34:42
3.Poola	39:31

7.Eesti II	48:00
M18 Kenny Kivikas	34:08
W16 Kaisa Raudkepp	32:43
W18 Sigrid Ruul	32:36
M16 Aleksander Shved	27:55
W20 Grete Gutmann	43:55
M20 Henrik Berg	37:14

8.Eesti I	48:20
M18 Lauri Sild	31:41
W16 Kerstin Uibouppin	35:11
W18 Piibe Tammemäe	31:34
M16 Sergei Rjabošhkin	26:25
W20 Eleri Hirv	43:39
M20 Lauri Tammemäe	37:49

20.Eesti III	65:16
M18 Raido Mitt	31:43
W16 Kaia Kivikas	37:15
W18 Britta Panker	35:36
M16 Rene Post	30:29
W20 Karmen Alnek	50:46
M20 Jaagup Truusalu	45:32

W20 Karmen Alnek	50:46
M20 Jaagup Truusalu	45:32
W20 Karmen Alnek	50:46

25.Eesti IV	71:45
M18 Tauno Tiirats	36:15
W16 Marili Zimmermann	39:09
W18 Hannula-Katrin Pandis	39:34
M16 Martin Ling	47:43
W20 Ly Trei	39:44
M20 Priit Randman	44:44

W20 Ly Trei	39:44
M20 Priit Randman	44:44
W20 Karmen Alnek	50:46
M20 Jaagup Truusalu	45:32

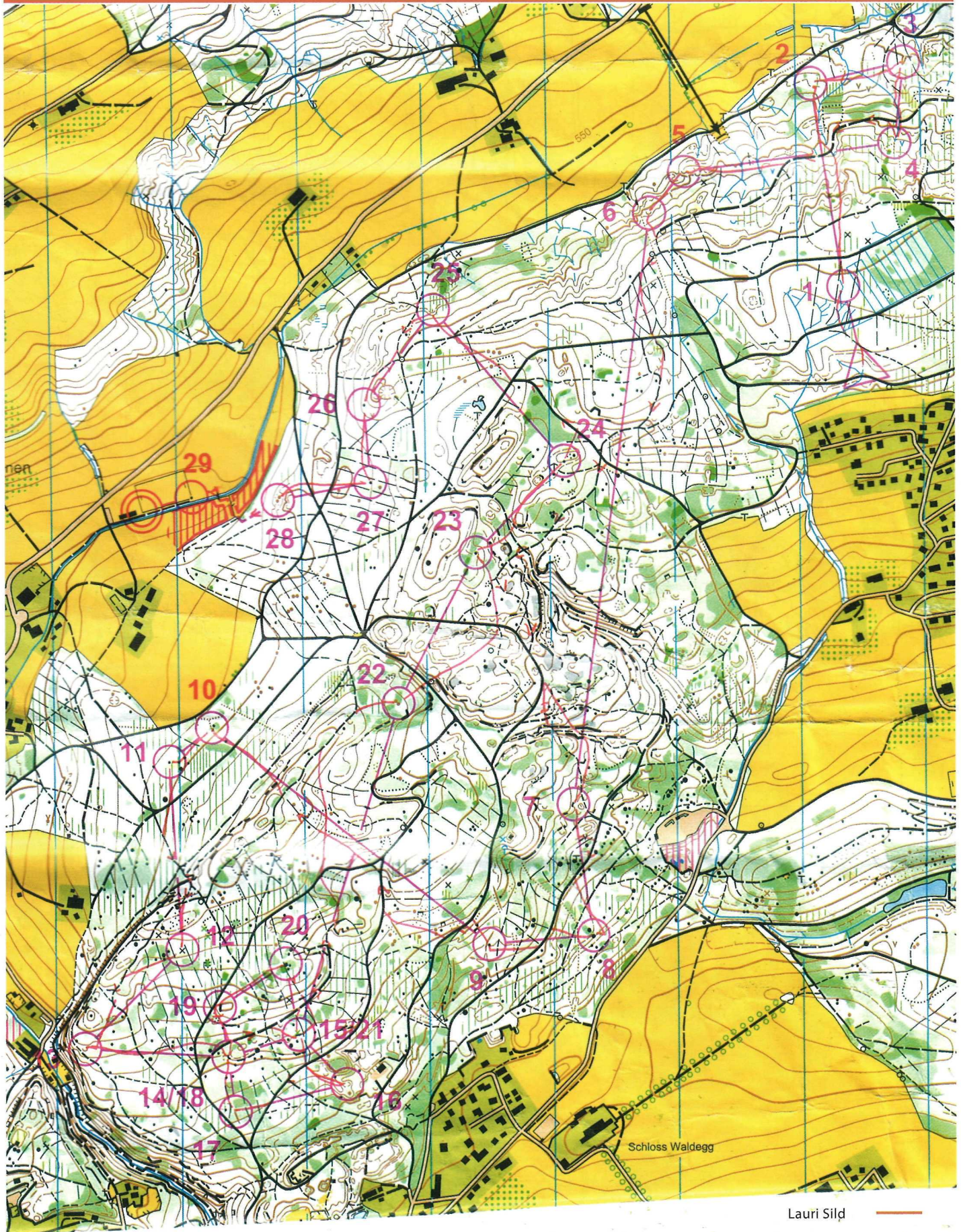
W20 Karmen Alnek	50:46
M20 Jaagup Truusalu	45:32
W20 Karmen Alnek	50:46

W20 Karmen Alnek	50:46
M20 Jaagup Truusalu	45:32
W20 Karmen Alnek	50:46

W20 Karmen Alnek	50:46
M20 Jaagup Truusalu	45:32
W20 Karmen Alnek	50:46

Euroopa noorte meistrivõistlused

Tavarada 1: 10 000

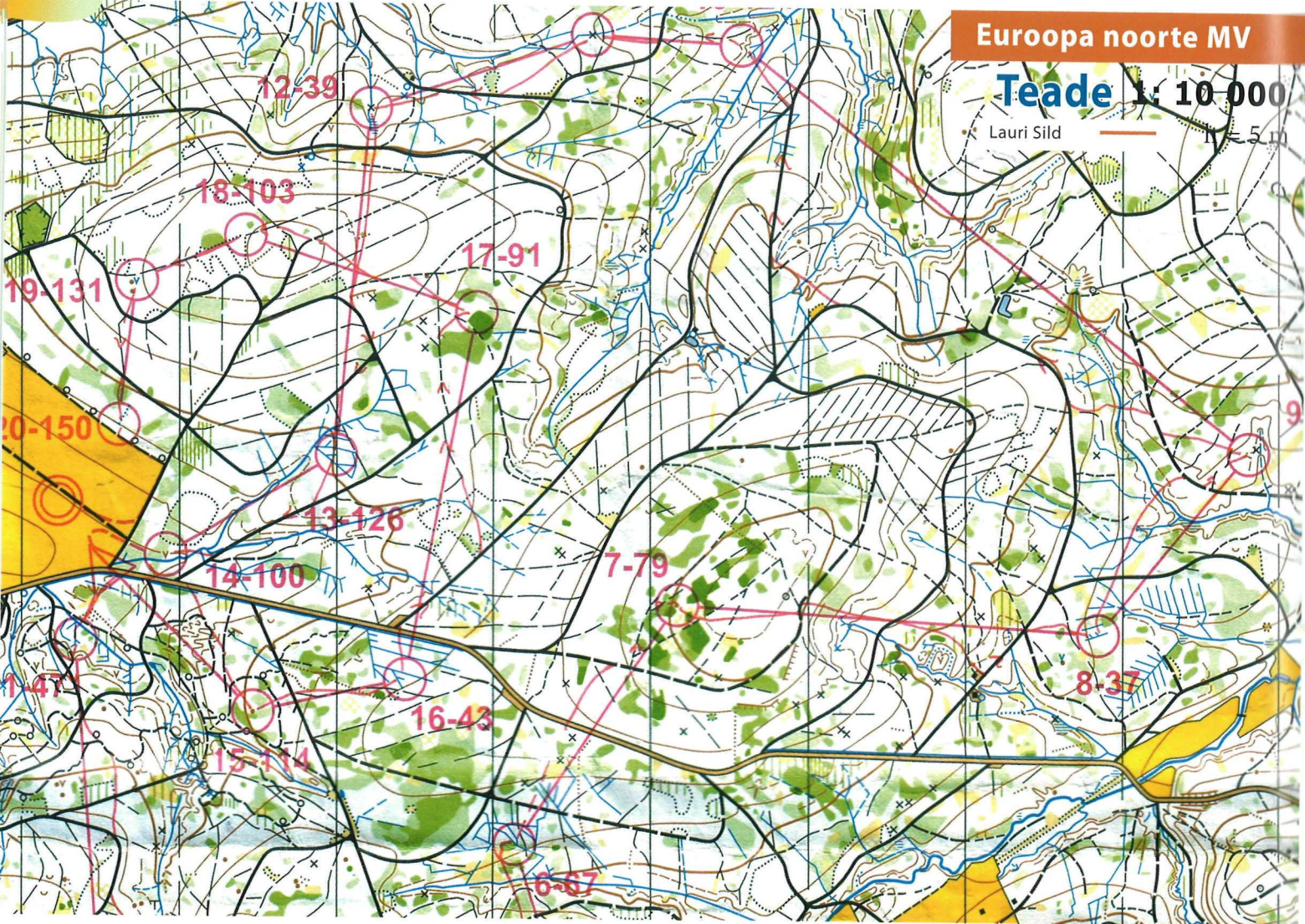
h = 5 m

Europa noorte MV

Teade 1: 10 000

Lauri Sild

1:5 km

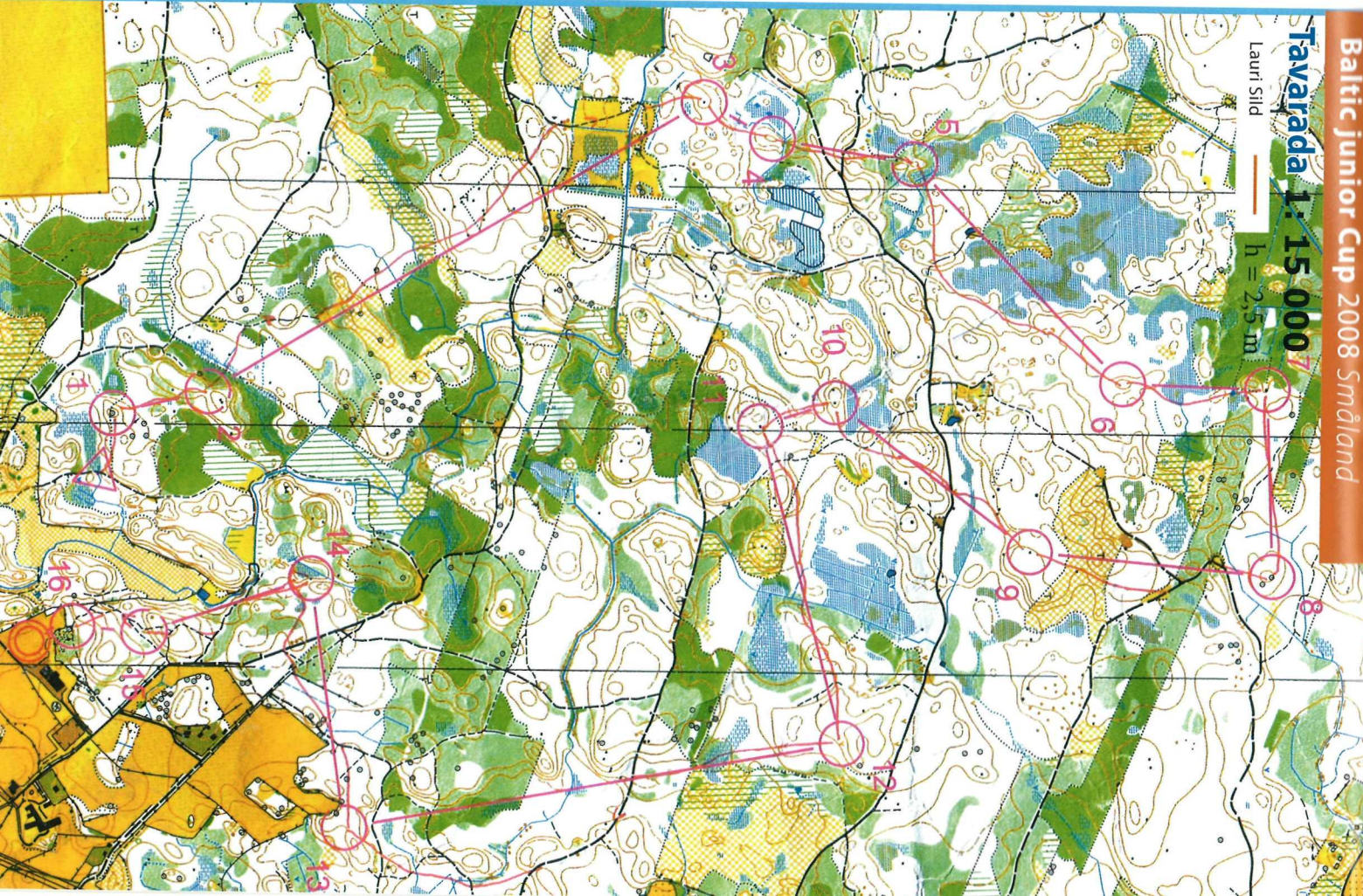

Baltic Junior Cup 2008 Småland

Favarada 1: 15 000

Lauri Sild

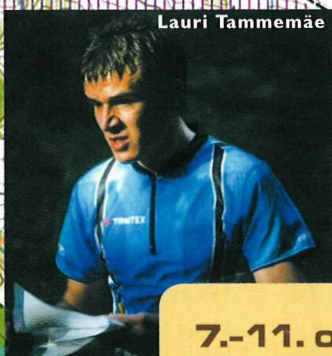
h = 2,5 m

Fotod: Internet

Sõjaväelaste MMil

[MARET VAHER]

Lauri Tammemäe

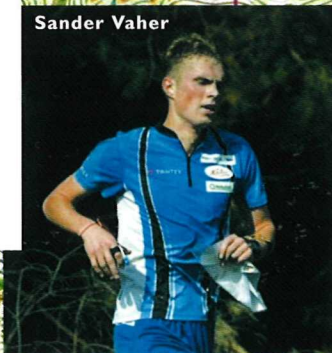
7.-11. oktoobrini Lõuna-Leedus Alytuses toimunud 41. sõjaväelaste MM-võistlustel jäime üle mitme aasta seekord medalita.

Tavapärastelt hooaja lõpus toimuv sõjaväelaste MM oli seekord jälle leedulaste korraldada. Majutus- ja võistluskeskusest, 78 000 elanikuga unisest provintsilinnast Alytusest, jäid kõik maastikud umbes ühe bussisõidutunni kaugusele.

Rajad ja kaardid olid heal tasemel, metsatüübiks segamets võrdlemisi tiheda aluspõõsastiku ja rohkete nõgeseväljadega keskmiselt liigestatud moreenmaastikul. Läbitavus ja nõlvade suurus meenusid Kääriku ümbrust. Kõrgusjoonte vahe oli kaartidel 5 meetrit.

Elu-olu oli seekord viimase 3-4 aasta tagasihoidlikem: majutus lihtsates 8-10 nariga kasarmutubades, naistel mitu

Sander Vaher

Tavarada

Olle Kärner

360 m
L
0
1
2
3
4
5
6
7
8
9

Lühirada

Olle Kärner

Andreas Kraas

Kirti Rebane

Lühi 2008.10.08

Aukštadvaris

MEN 5,300 km 15 C

1. Novikov Valentin	RUS	0:26:47
2. Sirmais Martins	LAT	0:27:21
3. Merz Mathias	SUI	0:27:32
15. Kraas Andreas	EST	0:29:52
34. Vaher Sander	EST	0:32:18
35. Puusepp Markus	EST	0:32:26
37. Eensaar Rain	EST	0:32:34
46. Eensaar Silver	EST	0:33:50
48. Karner Olle	EST	0:34:00
54. Tammemae Lauri	EST	0:34:37

WOMEN 4,100 km 13 C

1. Rjabkina Tatjana	RUS	0:27:39
2. Koržova Natalia	RUS	0:28:29
3. Valaitė Indrė	LTU	0:31:00
11. Vaher Maret	EST	0:33:53
17. Madalik Edith	EST	0:37:06
19. Rebane Kirti	EST	0:37:28
20. Rihma Annika	EST	0:38:34

Tava 2008.10.09 Aukštadvaris

MEN 13,600 km 26 C

1. Gueorgiou Thierry	FRA	1:12:29
2. Bortnik Aleksei	RUS	1:13:03
3. Novikov Valentin	RUS	1:13:38
28. Vaher Sander	EST	1:21:57
29. Puusepp Markus	EST	1:22:00
31. Kraas Andreas	EST	1:22:48
35. Karner Olle	EST	1:24:16
48. Eensaar Rain	EST	1:30:03

WOMEN 8,200 km 19 C

1. Rjabkina Tatjana	RUS	1:02:03
2. Sargautytė Ieva	LTU	1:03:10
3. Koržova Natalia	RUS	1:04:22
11. Vaher Maret	EST	1:12:24
12. Rebane Kirti	EST	1:13:08
17. Rihma Annika	EST	1:17:49
19. Madalik Edith	EST	1:20:05

võistkonda koos. Meie sõbrustasime vanade tuttavate lätlannadega.

Armeesportlasi osales 27 riigist, sh. Saudi Arabia Ühendkuningriigist ja Brasiiliast. Kavas tavapärased 3 distantsi: lühirada, tavarada ja teatejooksud. Kahel esimesel individuaalpäeval liidetakse naistel igast riigist kolme, meestel nelja parema sportlase ajad ja selgitatakse välja võistkonnavõistluse parimad riigid. Seekord jäid meie naised Vene, Leedu ja Läti koondiste järel neljandaks, mehed kuuendaks.

Eesti võistkonda kuulusid naistest Kirti Rebane, Annika Rihma, Edith Madalik ja Maret Vaher ning meestest Olle Kärner, Markus Puusepp, Sander Vaher, Lauri Tammemae, Andreas Kraas ning Rain ja Silver Eensaar.

Suurim võimalus pjedestaalile saada oli naiste teatejooksus, kus Kirti lõpetas avavahetuse kolmandana. Kahjuks eksis koondise kogenuim ja mõlemal individuaaldistantsil meie parimana 11. koha saanud Maret mitme punktiga ning seetõttu ei piisanud isegi Annika Rihma korralikust jooksust, et Läti viimane vahetus – Aija Skrastina kinni püüda.

Seevastu oli meeste (Andreas Kraas, Olle Kärner, Sander Vaher) saavutatud 5. koht teatejooksus väga hea tulemus. Ettepoole jäid Venemaa I ja II võistkond, Šveits ning Läti, viimatinimetatust jääme maha vaid 11 sekundiga. Seljatada suutsime aga paljud tugevad koondised, sh. mõlemad Soome võistkonnad, Leedu, Poola ja Prantsusmaa.

Rohkem tulemusi ja pilte: <http://www.wmoc2008.com/>

42. sõjaväelaste MM-võistlused orienteerumises peetakse järgmise aasta septembris EESTIS, võistluskeskusega Võru linnas.

Teade 2008.10.11 Naravai

MEN 7,450 km 19 KP

1.RUS 2	116.24
Jefimov Roman	41.59
Tsvetkov Dmitri	38.09
Hramov Andrei	36.16
2.SUI 1	116.39
Rollier Baptiste	40.19
Hubmann Daniel	37.44
Merz Mathias	38.36
3.RUS 1	117.10
Novikov Leonid	40.51
Bortnik Aleksei	39.00
Novikov Valentin	37.19
5.EST 1	120.42
18.EST 2	133:41

WOMEN 5,350 km 13 KP

1.RUS	110.10
Mihhalko Irina	37.04
Koržova Natalia	37.21
Rjabkina Tatjana	35.45
2.LTU	116.35
Sargautytė Ieva	37.10
Rudzenskaitė Vilma	39.34
Valaitė Indrė	39.51
3.LAT	124.12
Vegere Ieva	45.45
Arama Una	41.33
Skrastina Aija	36.54
4.EST	127.47

Küsimustele vastab

Radek Novotný,

Tšehhi koondise peatreener

Kui populaarne on orienteerumine Tšehhis? Mis on teie kõige populaarsem spordiala?

Kui rääkida üldise rahvaarvu taustal, kuulub orienteerumine Tšehhis väikeste spordialade hulka. Me oleme tavakodanikule peaaegu nähtamatud, peitunud kuhugi metsadesse. Sellegipoolest harrastab Tšehhis orienteerumist ligikaudu 8000 inimest ja see on palju suurem kui mõne hästi organiseeritud olümpiamängude spordialade harrastajaskond. Näitena võib tuua suusahüpped ja viievõistluse. Kõige populaarsemad spordialad on meie riigis traditsiooniliselt olnud jalgpall ja jäähoki.

Kas Tšehhi orienteerumislit saab riigilt finantstoetust? Kui jah, siis millistel alustel?

Jah, saame küll. Meie rahvuskoondis elab peamiselt riigi rahade toel. Meie alaliit on rahvusliku spordiliidu liige, mis on suures ulatuses finantseeritud riikliku loterii vahenditest. Tšehhi rahvuskoondisel on üsna arvestatav eelarve – me ei saa elada hotellides, kuid saame endale lubada rahvusvahelisel tasemel orienteerumist.

Kahjuks muutus meie tipporienteerujate olukord hiljuti halvemaks, kui riik otsustas toetada olümpiaalade spordiliite ja jätta teised alad peaaegu tühjade kätega. Viimasel aastal on meie tipporienteerujad tõrjutud välja riigi parimatest spordikeskustest, mis muutis pühendumise tipporienteerimisele palju keerulisemaks.

Kui palju orienteerumisklubisid teil on? Kui aktiivsed on klubid?

Tšehhi Orienteerumislit kuulub 250 klubi. Enamus klubidest on ka aktiivsed, korraldades regulaarselt vähemalt piirkondlikke võistlusi.

Kuidas on korraldatud töö lastega?

See sõltub väga palju kohalikest tingimustest. Pärast 1989. aastat kaotasime riigi poolt kontrollitud ja hallatud tippspordi süsteemi, mis

hõlmas ka riigi omanduses treeningukeskusi noortele. Alles 10 aastat hiljem saadi aru, et me siiski vajame riigipoolset süsteemi. Seetõttu loodi nõ noorte spordikeskused, mis saavad sümboolset rahalist toetust eri fondidest ja mida haldavad kohalikud klubid. Sellegipoolest seisab töö laste ja noortega üksikute kohalike fanattide najal ja on regiooniti väga erinev. Tavaliselt luuakse orienteerujate treeningugrupid siis, kui keegi vanematest soovib oma last treenima hakata. Riiklikul tasandil käib meil koos 15-18aastastest koosnev seltskond, mille hoiame võimalikult suurena, et sealt parimaid talente rahvuskoondisse püüda.

Kas Tšehhis toimuvad orienteerumisüritused ka tööpäevade õhtutel nõ pühapäevaorienteerujatele?

Ei, me ei tegele eriti palju uute orienteerujate leidmisega. See on meie riigi orienteerumissüsteemi nõrk koht. On küll palju ideid, aga keegi ei haara nendest kinni. Lähiajal on plaan hakata tegema üht-teist orienteerumisspordi heaks koolides.

Kui populaarsed on suusa- ja rattaorienteerumine Tšehhis?

Mõlemad on üsna populaarsed, aga ainult orienteerujate hulgas. Rahvuslikud võistlused toovad kokku umbes 300 osalejat. Trend on rattaorienteerumise suunas ja suusaorienteerumine hakkab järjest vaibuma. Aga see on puhtalt kliimamuutuste tõttu.

Kui palju orienteerumisevõistlusi Tšehhis igal aastal korraldatakse? Missugused neist on kõige populaarsemad? Kui palju osavõtjaid on suurematel võistlustel?

Selle aasta kalendrist võib leida 202 individuaalset võistlust kohalikul ja kogu riigi tasandil, lisaks mõned teatevõistluste nädalavahetused.

Czech Cup, suurim võistlus riigis, on tavaliselt 1300 osavõtjaga. 1980.-90ndatel oli kahtlemata populaarseim võistlus Tšehhi 5päeva jooks.

Nüüd on põhitähelepanu Tšehhi meistrivõistlustel. Tšehhi 5päeva jooks on kaotanud oma glamuuri, aga sellegipoolest toimub suvel peaaegu igal nädalavahetusel mõni mitmepäevajooks.

Kas teil korraldatakse ka piirkondlikke võistlusi, nagu näiteks on Baltikumis Eesti, Läti ja Leedu vahel?

Ei, meil ei ole Kesk-Euroopa meistrivõistlusi. Huvitav idee... Kuigi Tšehhi meistrivõistlusi võib selleks pidada, sest slovakiid, poolakad ja ungarlased võtavad oma koondistega nendest alati osa.

Kui palju orienteerumiskaarte Tšehhis ühes aastas keskmiselt välja antakse?

Meie online kaardiarhiivi andmetel anti 2007. aastal välja peaaegu 200 uut kaarti. Kaasa arvatud koolikaardid, väikeste linnade kaardid jmt.

Kes on parimad mees- ja naisorienteerujad Tšehhis? Mis on kõrgeim tulemus, mille Tšehhi orienteeruja on kunagi saavutanud?

Praegused liidrid on Dana Brožková ja Michal Smola. Parimateks saavutusteks loeme kolme maailmameistrivõitlusi Jana Cieslarová, Petr Kozákil ja Dana Brožková, kõik saavutatud kodustel maastikel. Kokku on Tšehhi saanud maailmameistrivõistlustelt 11 individuaalset ja 8 teatevõistluste medalit.

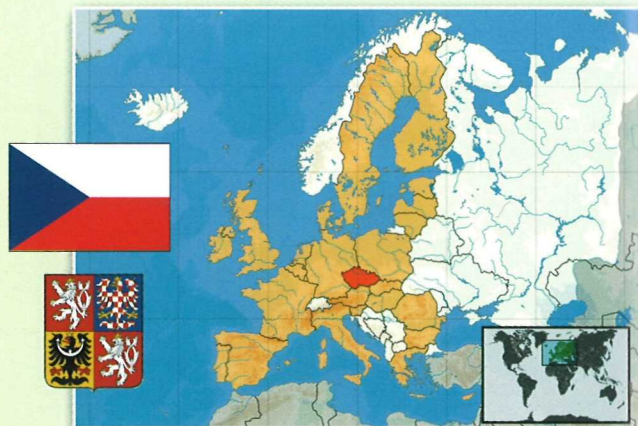
Kas Tšehhis kehtib igapäevane õigus liikuda looduses või peab iga kord luba küsima, kui soovid siseneda kellegi valdustesse?

Peame küsima luba iga ürituse jaoks eraldi. Täht-tähelt seadusi tsiteerides – me peame maaomanikult tema valdustesse sisenemiseks luba küsima iga organiseeritud inimgrupi eest, kus on liikmeid rohkem kui 3. See kehtib ka igasuguste organiseeritud treeningute puhul. Nii et enne iga üritust tuleb läbida pikk dokumentide vormistamise kadalipp.

Parimatel juhtudel jookseme või treenime metsades, mis kuuluvad riigile ja sellistel juhtudel eraldi luba küsima ei pea, sest alaliidul on riigiga vastav leping. Halvematel juhtudel on maa jaotatud 30 m laiusteks ribadeks, igapäevane eraldi omanik, ja kõigilt tuleb luba saada. Kõige halvemal juhul ütleb kõige suurema maatüki omanik "ei", mis tähendab, et mäng on läbi. Hirveküttimine on selles osas palju kasulik... Meil on probleeme ka looduskaitsealadega, näiteks Euroopa Natura projektist tulenev lindude kaitseala katab väga suure osa Tšehhi maastikust.

Kas teil on orienteerumise ajaleht või mõni veebipõhine orienteerumist kajastav väljaanne?

Jah, meil on ajakiri nimega "Orientacni beh" (Orienteerumine), üle poole ajakirjast on värviline ja ilmub 7 korda aastas. Suurem osa suhtlusest ja infovahetusest käib aga interneti kaudu. Parim koht Tšehhi orienteerumise saamiseks on "Jak to vidi Beda", mida igapäevaselt toimetab orienteerumise alaliidu juht. Seda kahjuks küll ainult tšehhikeelsena.

Kui palju Tšehhi orienteerujad teavad Eestist ja Eesti orienteerumisest?

Keeruline öelda... Ma oletan, et üldiselt mitte eriti palju. Mõni aeg tagasi teadis osa meist Leho Haldnat. Kõige tuntum Eesti orienteeruja Tšehhis on ikkagi Sixten Sild ja seda tänu tema fännklubile Prahas. Üsna naljakas põhjus selleks – 1991. aasta MMil olid paljud Tšehhi noored orienteerujad vaimustunud Sixteni kõik-ainult-otse teevalikutest. Nad moodustasid nn "Sild Team'i" ja olid meeskonnana Tšehhi võistlustel alati nähtavad. Aastaid hiljem võttis Sixten lõpuks vastu nende kutse ja jooksis nende võistkonnas Tio-milal ühe vahetuse. See põhjustas tolele ajaks juba täiskasvanud meeste seas üleüldise ekstaasi.

Sa ütlesid meie vestluse ajal üliõpilaste MMil, et oled täiskohaga orienteerumiskoon-dise treener ja see ongi sinu igapäevatöö. Palun kirjelda Tšehhi meeskonna treenimise süsteemi – personal, nende rollid, orienteerumisliidu toetus jne. Kas teil on ka eraldi noortekoondis ja personal nende tarbeks?

Tšehhi rahvuslik koondis koosneb noorte-, juunioride- ja rahvuskoondisest. Kõigil neil koondistel on oma treenerid ja toetusgrupid, kuid ainult rahvuskoondisel on professionaalne treener. 2003. aastast alates olen selleks mina. Teen enamasti kogu korraldusliku töö meeskonna heaks, olles samal ajal nii manager kui treener. Minu ülesandeks on planeerimine ja iga rahvuskoondise ürituse korraldamine detailideni välja, reise korraldamine, tehniliste treeningusessioonide ettevalmistamine ja läbiviimine, valikute tegemine, koondise veebilehe haldamine, riietuse eest hoolitsemine, partnerite ja sponsoritega suhete korraldamine, eelarve haldamine, paberitöö, alaliidu väikebussi eest hoolitsemine, analüüside ettevalmistamine ja läbiviimine, meetodiliste artiklite ja õppetundide läbitöötamine...

Ja kindlasti ka koondise treenimine, nende tagasiside ja uue sädeme andmine. Meie toetuspersonal on üsna õhuke, kuna ilmselgelt on keeruline leida kedagi, kes oleks valmis panustama nii palju oma vaba aega.

Mul on kaks suurepärast abilist, kes aitavad laagrite korraldamisel ja rahvusvahelistel võistlustel osalemisel. Ja meil on eriliselt tark ning lahke psühholoog. Ma ei treeni sportlasi isiklikult, vaid minu eesmärk on panna sportlased koondises tööle oma isikliku treeneri või muu konsultandi abil.

Kui karm on konkurents Tšehhi orienteerumises?

Ma ei usu, et koondise sisene konkurents on nii karm, et tublidest individuaalvõistlejatest ei saaks meeskonda. Oleme püüdnud hoida koondise piisavalt arvukana, et vältida omavahelist sisemist konkurentsi ja innustada kogemuste jagamist. Teisalt, ei ole lihtne koondisse pääseda, sest konkurents eriti meesteklassides on tugev. Tuleb väga kõvasti tööd teha, et üldse koondisse pääseda. Mina olen sellise olukorraga arusaadavalt väga rahul.

Mis on need saladused, mis peituvad Tšehhi koondise edu taga?

Andekad inimesed tugeva sisemise motivatsiooniga, täielik pühendumine ja erakordselt palju tööd. Meie plussiks on ka Tšehhi maastik, kus me igapäevaselt treenime. Võimalik, et koondise liikmed on saanud lisa ka koondise treeningutest. Viimati keskendusime päris pikalt võistlusstiilile – stressitaluvus, õigete teevalikute tegemine, võistlussoorituse harmoonia leidmine, täieliku enesekontrolli saavutamine. Oleme suutnud koondises saavutada ka väga positiivse ja konstruktiivse sisekliima, mis minu arust on ülioluline.

Missugune treener sa oled?

Küsi parem meie sportlaste käest. Ka mina olen aastatega arenenud. Alguses otsisin ma pikalt õiget suhtumist, sest olin vähemalt poolte koondise liikmetega ühevanune. Ma püüan olla kuulav, aga karm. Ja samas nii õiglane, kui inimene saab üldse olla. Ma püüan koondist treenida nii, nagu koondise liikmed arenevad. Mitte ainult tehniliselt ja psüühiliselt, vaid ka isiksustena. Panen palju rõhku tugevatele sisemistele väärtustele, sest see on igasuguse edu alus. Mulle meeldib selge ja sõbralik lähenemine, kus kõik võimalikud probleemid saaksid lahenduse enne nende tekkimist.

Kas orienteerujaid on lihtne motiveerida? Kui, siis miks?

Minu uskumuse järgi peab tippsportlasel olema väga tugev sisemine motivatsioon selleks, et saavutada kõrgeid tulemusi. Üldiselt ei püüa ma veenda kedagi valima orienteeruja karjääri, kui ma näen, et sportlane ei ole motiveeritud ja piisavalt tugev. Samas on mõned sportlased, kes peavad ise aru saama, et tipporienteeruja karjäär võib neile tuua suure annuse rahuldust – neile on vaja anda otsuse tegemiseks aega ja innustust. Sellisel juhul on minul mõistlik sekkuda, sportlasega rääkida ning anda aeg ja võimalus kogu asja vaagida.

Mõned meie praegused tipud on võtnud aja maha pärast edukat juunioride iga ja sellele järgnenud ebaedu põhiklassis. Selline vaheaeg on võimaldanud sportlastel endale selgeks teha, et nad tegelikult tahavad väga orienteeruda ja tahavad seda teha tipptasemel. Ja nii ongi. Palju parem, kui jätkamine ilma igasuguse sisemise soovita.

Millised on sinu senised parimad hetked treenerina?

Ma peaksin tegelikult ütlema, et karjääri kõrghetk oli selle aasta täiskasvanute MM oma kolme medaliga. Aga ma ei tunne nii. Võistlustel ei suuda ma sooritusi eriti palju mõjutada, kõik on siis sportlaste teha. Veel enam – melanhoolikuna saan ma võistlustelt alati segaseid tundeid.

Tõenäoliselt on mu parimad emotsioonid treenerina seotud hoopis

sellel aastal läbi viidud paari erilisel kordaläinud treeninglaagriga ja sellega, et pärast laagreid saatsid sportlased mulle täiesti spontaanselt oma positiivseid kommentaare. Ma olin siis väga rõõmus – mitte ainult tehtud töö pärast, vaid ka selle pärast, et meie valitud tee on paljutõotav. Mainitud treeninglaagrid olid ülinõudlikud paljude üksiteisele järgnevate võistlussessioonidega. Mitte midagi nõrgukestele.

Palun kirjelda Tšehhi rahvuskoondist. Kui tihti te kokku saate?

Meie koondises on kokku 20-25 orienteerijat, kes on omakorda jaotatud kolmele tasemele – A, B ja C. Peaaegu kõik koondise tegevused on tervele koondisele avatud, ainuke erinevus on tasus, mida nad osalemise eest peavad maksma. Mida paremini jooksed, seda vähem maksad. A-koondis ei maksa midagi.

2007. aastal oli meil kokku 109 päeval mingi koondise üritus. Arusaadavalt ei osalenud kõik kõikidel üritustel. Sellel aastal oleme koos umbes 80 päeva, sellesse aega jääb 7 treeninglaagrit ja mitu rahvusvahelist üritust. Meie treeninglaager koosneb tavaliselt võistlustega võimalikult sarnasest treeningusessioonist. Nõudlikud rajad, sportident, radade analüüs dataprojektoriga, stardiprotokollid, tulemused. Kõik treeningud on mingi eesmärgiga ja hiljem toimub ka selle eesmärgi sügavam analüüs.

Ma olen ette valmistanud mitmeid treeningusessioone, mis keskenduvad sportlaste soorituste kriitilistele kohtadele, ja tunnen suurimat headmeelt, kui koondis leiab need olevat endale vajalikud ja lõbusad. Vaatamata sellele, et harjutused on väga intensiivsed.

Oled sa ka ise olnud rahvusvahelisel tasandil orienteerujana tegija? Sinu parimad tulemused?

Oma koondisekaaslastega saavutasin 2001. aasta Tampere MMil teatejooksus pronksi. Individuaalselt ei ole mul palju tipp tulemusi ette näidata. Minu nõrk külg oli jooksvõime ja ma ei leidnud endas piisavalt motivatsiooni, et selle kallal kõvasti tööd teha. Asi, mida ma praegu veidi kahetsen. See on ka põhjus, miks ma oma orienteerujaid tagant sunnin: kui otsustad teha tippsporti, siis tee seda põhjalikult, parimal võimalikul moel. Alles siis saad oma rahulduse kätte.

Sportlane ja treener – kumba naudid enam?

Mulle meeldib mu töö, see annab mulle suurepärase võimaluse eneseteostuseks. Mulle meeldib ka võistelda, isegi rohkem, kui omal ajal tipuna. Minu jaoks oli ja on orienteerumisest tekkiv unikaalne nauding alati peamine. Rääkimata sellest, et iga uus võistlusrada ja maastik on jälle uus väljakutse. Kas pole? Mulle meeldivad veel paljud toredad asjad ja inimesed. Mulle lihtsalt meeldib olla.

Kui Sul on midagi, mida lisaks intervjuus räägitule soovid öelda, siis siin on võimalus!

Ma soovin Eesti orienteerujatele palju edu ja naudinguid. Iga külaskäik Eestisse on olnud senimaani väga meeldiv – hästi organiseeritud võistlused, kenad ja arukad inimesed, arenenud infrastruktuur, ei mingeid eksootilisi haigusi ega metsikuid koeri.

Ainult, palun, leidke veidi aega ja koristage aeg-ajalt oma metsi!

EMV noored-veteranid Teade

31.08.2008 Veskimõisa (Avo Veermäe)

M14-16		N14-16	
1.SRD I	1:42.58	1.Kape	1:36.20
Anton Shved	41.35	Mariil Zimmermann	34.33
Aleksandr Shved	31.07	Margret Zimmermann	29.49
Sergei Rjabõshkin	30.16	Madli Jentson	31.58
2.Võru I	1:49.00	2.Peko I	1:48.50
Kaspar Karjus	33.32	Daisy Kudre	33.41
Jüri Joonas	35.51	Piret Pärnik	49.45
Kalev Ermits	39.37	Kaisa Raudkepp	25.24
3.KEK RSK	1:54.28	3.OK West	1:57.08
Taavi-Kalle Kiisler	40.09	Kristiina Vinkel	34.32
Aleksander Tali	39.17	Gerli Viikmaa	46.59
Uku-Laur Tali	35.02	Siiri Rist	35.37

M18-20		N18-20	
1.Võru I	1:57.04	1.Rae ROK	1:49.07
Jaagup Truusalu	44.51	Liina Haldna	41.28
Lauri Sild	36.55	Eva-Maria Ehala	33.26
Timo Sild	35.18	Grete Gutmann	34.13
2.Ilves I	2:20.24	2.Ilves I	1:52.44
Tauno Tiirats	48.04	Britta Panker	36.43
Kenny Kivikas	41.55	Hannula-Katrin Pandis	36.41
Kristo Heinmann	50.25	Agnes Vask	39.20
3.Rakvere OK	2:56.12	3.Ilves II	1:53.49
Ain Roosimägi	59.40	Kaia Kivikas	41.31
Joonas Oja	1:08.28	Nele Taba	33.48
Priit Randman	48.04	Tiina Lind	38.30

M35-40		N35-40	
1.Peko	2:16.47	1.Ilves	1:52.52
Rein Zaitsev	48.15	Elo Saue	33.58
Raul Kudre	45.55	Minija Pääslane	43.40
Randy Korb	42.37	Triin Vask	35.14
2.SRD	2:21.16	2.Tammed	02:02.49
Sergei Shirokov	47.02	Anneli Rämmann	53.35
Roman Shved	46.45	Kirti Rebane	36.52
Dmitri Shved	47.29	Viivi-Anne Soots	32.22
3.Kape	2:24.40	3.Peko	2:08.23
Meelis Zimmermann	48.20	Epp Käpa	40.47
Lauri Lahtmäe	50.35	Mare Parve	48.37
Neeme Loorits	45.45	Ingrit Kala	38.59

M45-50		N45-50	
1.Kooperaator	2:11.32	1.KEK RSK	1:46.01
Jaanus Reha	41.05	Marje Viirmann	25.29
Vello Post	50.20	Helge Valdek	45.02
Ando Post	40.07	Gea Rennel	35.30
2.Kape I	2:13.12	2.Kobras	1:53.23
Jaani Kallisma	47.36	Marje Tobreluts	37.46
Tõnu Ilves	40.07	Aili Laanjõe	35.38
Kaljo Julge	45.29	Reet Johanson	39.59
3.KEK RSK	2:14.31	3.Ilves I	2:42.48
Mati Preitof	39.26	Vaike Tomann	49.17
Andrus Sipsaka	51.57	Aino Koser	42.18
Maido Kaljur	43.08	Ülle Põldoja	1:11.13

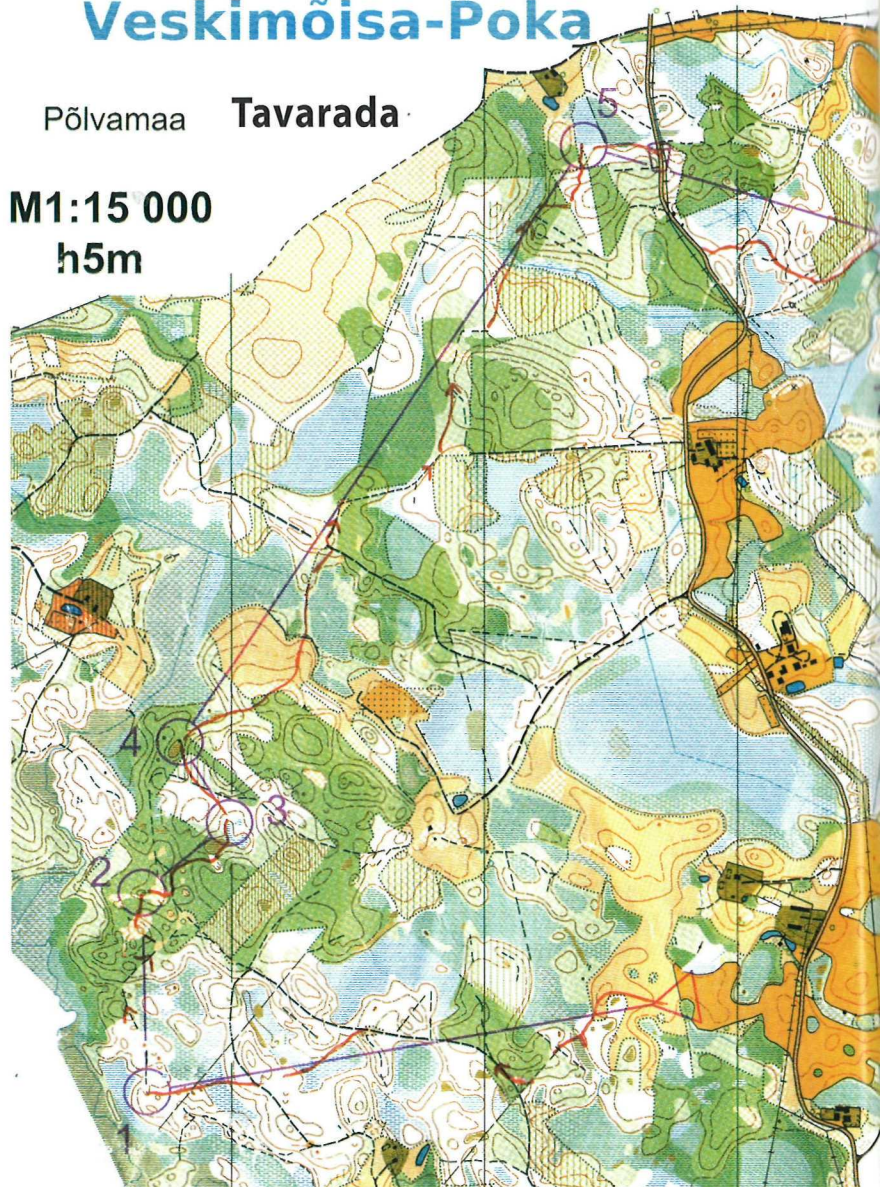
M55-60		N55+	
1.Lehola	2:19.18	1.Ilves	2:02.41
Koiti Paasma	39.47	Tiiu Kaasik	47.53
Riho Männi	43.29	Epp Kroon	42.40
Urmas Müür	56.02	Riina Kivikas	32.08
2.Tammed	2:23.05	2.Tammed	2:02.46
Kalle Nelk	54.42	Maire Raid	53.41
Johannes Tasa	38.47	Hille Tasa	34.33
Ülo Vainura	49.36	Virve Orav	34.32
3.Ilves I	2:29.25	3.TON	2:23.37
Arvo Kivikas	45.41	Elga Adrat	50.58
Lembit Nõps	58.53	Kiira Tarassova	53.05
Madis Oras	44.51	Ilse Uus	39.34

M65+			
1.Orion I	2:04.01		
Kalju Tilk	35.52		
Enn Uussaar	36.11		
Vello Loorits	51.58		
2.OK West	2:56.35		
Heino Peeterson	52.19		
Karl Valgepea	1:08.19		
Rein Kiisler	55.57		
3.Tammed	3:24.45		
Jüri Püssim	1:18.33		
Tõnu Raid	53.42		
Vello Krohn	1:12.30		

Veskimõisa-Poka

Põlvamaa Tavarada

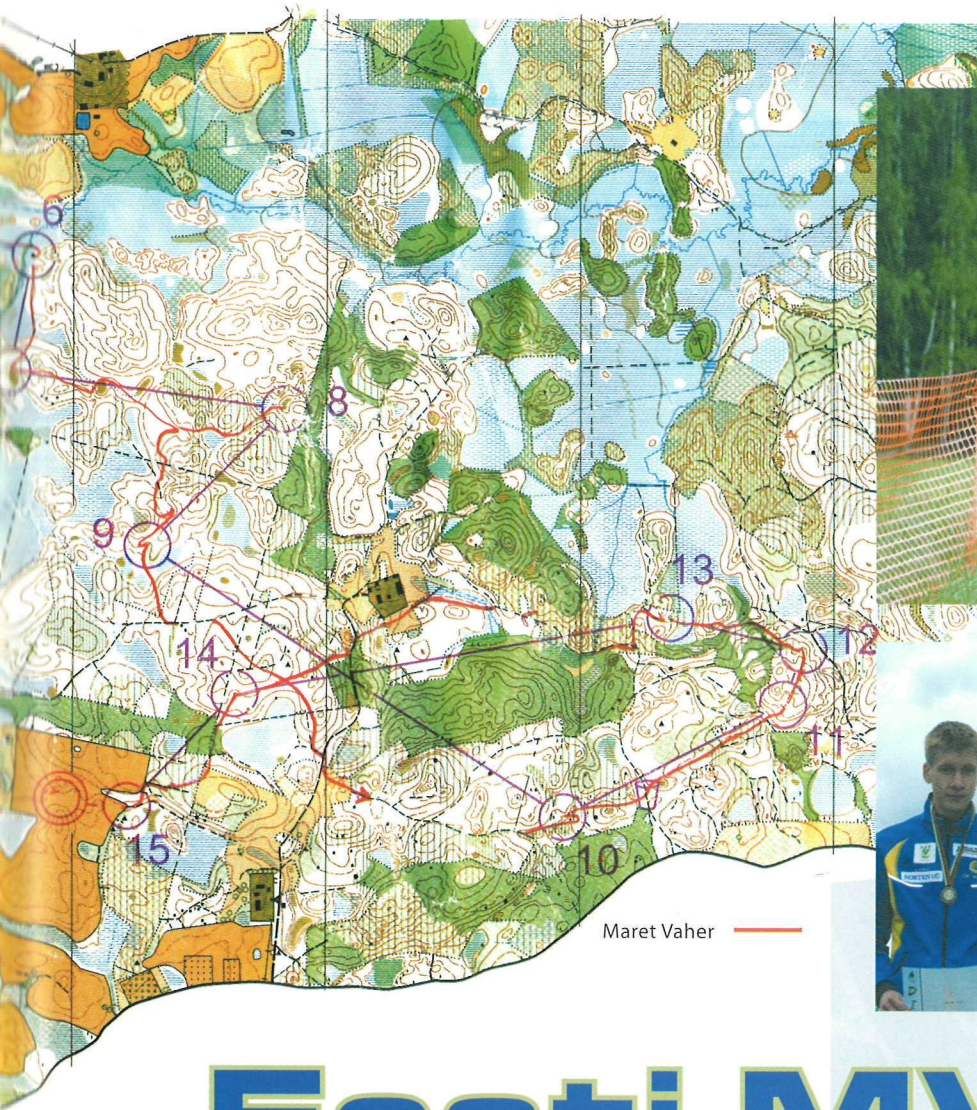
M1:15 000
h5m

Tavarada tulemused

M14 4040 m 8 KP tõus 90 m	
1.Kristjan-Martin Kirjanen TAOK	37.55
2.Priit Võsupärg Kobras	45.50
3.Rait Ernits Võru	46.08
M16 5830 m 12 KP tõus 130 m	
1.Sergei Rjabõshkin SRD	47.47
2.Aleksandr Shved SRD	49.18
3.Björn Panker Ilves	52.33
M18 7860 m 15 KP tõus 120 m	
1.Lauri Sild Võru	53.42
2.Raido Mitt Kobras	56.48
3.Kenny Kivikas Ilves	1:00.49
M20 9140 m 15 KP tõus 120 m	
1.Timo Sild Võru	59.49
2.Kristo Heinmann Ilves	1:06.09
3.Lauri Tammemäe Orvand	1:08.09
M21E 12950 m 23 KP tõus 230 m	
1.Sander Vaher EKJ SK	1:25.54
2.Silver Eensaar Kobras	1:28.48
3.Andreas Kraas EKJ SK	1:31.33
M21A 8030 m 16 KP tõus 125 m	
1.Jürjo Loka OKH	1:08.21
2.Erik Saarts Võru	1:09.03
3.Andres Hiimäe klubitu	1:11.17
U23 12950 m 23 KP tõus 230 m	
1.Markus Puusepp Võru	1:33.09
2.Mattias Rennel KEKRSK	1:44.46
3.Mihkel Järveoja Kobras	1:49.07

M35 8940 m 16 KP tõus 135 m	
1.Randy Korb Peko	1:08.35
2.Ville Vinkel West	1:10.21
3.Rein Zaitsev Peko	1:14.04
M40 8080 m 17 KP tõus 185 m	
1.Armo Hiie Kape	1:02.16
2.Inno Ling Lehola	1:04.40
3.Toomas Mast HOK	1:09.25
M45 7040 m 15 KP tõus 130 m	
1.Tõnu Tänav Rae	1:03.00
2.Raul Laas JOKA	1:04.13
3.Ando Post Koop	1:07.13
M50 6710 m 16 KP tõus 145 m	
1.Rein Roooni Orvand	59.23
2.Andres Minn JOKA	59.43
3.Toivo Toomas Peko	1:02.21
M55 6220 m 14 KP tõus 115 m	
1.Arvo Kivikas Ilves	58.37
2.Johannes Tasa Tammed	58.51
3.Toivo Saue HOK	59.04
M60 5750 m 12 KP tõus 95 m	
1.Ülo Vainura Tammed	58.51
2.Rafael Gordon West	1:01.25
3.Kalju Toomas JOKA	1:03.21
M65 4870 m 11 KP tõus 115 m	
1.Mihhail Taivere Kape	1:01.43
2.Kalju Tilk Orion	1:05.56
3.Tõnu Raid Tammed	1:08.21
M70 3930 m 10 KP tõus 100 m	
1.Heino Mardiste Kape	59.45
2.Endel Remmet Kape	1:01.42
3.Ain Relo Tammed	1:24.56

Maret Vaher

EESTI MEISTRID

3X ARVO SAAL

Sander Vaher

Raido Mitt, Lauri Sild, Kenny Kivikas

Eesti MV

2008011

M75 3150 m 9 KP tõus 70 m
 1.Arne Kivistik Kape 45.29
 2.Feliks Kipper Orion 1:05.05
 3.Heino Heinloo Tammed 1:06.32

N14 3220 m 7 KP tõus 70 m
 1.Triinu Rooni Orvand 35.26
 2.Laura Joonas Võru 36.01
 3.Margret Zimmermann Kape 39.12

N16 3790 m 9 KP tõus 90 m
 1.Siiri Rist West 41.56
 2.Kerstin Uiboupin Võru 43.31
 3.Kaia Kivikas Ilves 43.36

N18 4960 m 11 KP tõus 115 m
 1.Piibe Tammemäe Orvand 42.45
 2.Sigrid Ruul JOKA 46.51
 3.Hannula-Katrin Pandis Ilves 47.36

N20 5380 m 11 KP tõus 130 m
 1.Eleri Hirv Võru 54.58
 2.Eva-Maria Ehala Rae 01:01.22
 3.Maria Zhuravskaja SRD 01:01.26

N21E 8570 m 15 KP tõus 130 m
 1.Maret Vaher Kobras 1:09.51
 2.Merike Vanjuk Kape 1:11.20
 3.Liis Johanson Kobras 1:14.22

N21A 320 m 12 KP tõus 125 m
 1.Edith Madalik Tammed 1:02.45
 2.Ingrid Vehlmann Mercury 1:05.51
 3.Heidi Prits Mercury 1:11.25

U23 8570 m 15 KP tõus 130 m
 1.Mariann Sulg Orvand 1:32.07
 2.Thea Kaljur KEKRSK 2:09.45
 3.Kristi Alnek Võru 2:24.53

N35 5380 m 11 KP tõus 130 m
 1.Triin Vask Ilves 1:00.56
 2.Minija Pääslane Ilves 1:04.21
 3.Triina-Britt Preden TON 1:05.09

N40 4960 m 11 KP tõus 100 m
 1.Jana Kink Kape 50.10
 2.Ingrit Kala Peko 51.16
 3.Maris Roosipuu Orion 54.04

N45 4570 m 11 KP tõus 100 m
 1.Marje Viirmann KEKRSK 58.42
 2.Riina Laev Mercury 1:04.42
 3.Tiina Oras Ilves 1:05.39

N50 4570 m 11 KP tõus 100 m
 1.Tiina Talisoo Orvand 57.58
 2.Ene Sulg Orvand 1:00.56
 3.Gea Rennel KEKRSK 1:01.14

N55 3730 m 10 KP tõus 85 m
 1.Hille Tasa Tammed 52.53
 2.Anu Saue HOK 58.04
 3.Liivi Parik Otepää SK 59.13

N60 3730 m 10 KP tõus 85 m
 1.Virve Orav Tammed 57.06
 2.Malle Viilma Hooler 1:01.32
 3.Viiu Rebane Orion 1:12.21

N65 3150 m 9 KP tõus 70 m
 1.Maie Abram Ilves 52.51
 2.Maire Raid Tammed 53.42
 3.Ilona Vanaveski Ilves 57.30

N70 2310 m 7 KP tõus 55 m
 1.Ilse Uus TON 47.49
 2.Elga Adrat TON 56.58
 3.Ülle Möistlik Orion 57.11

EESTI MEISTRID

Merike Vanjuk, Maret Vaher, Liis Johanson

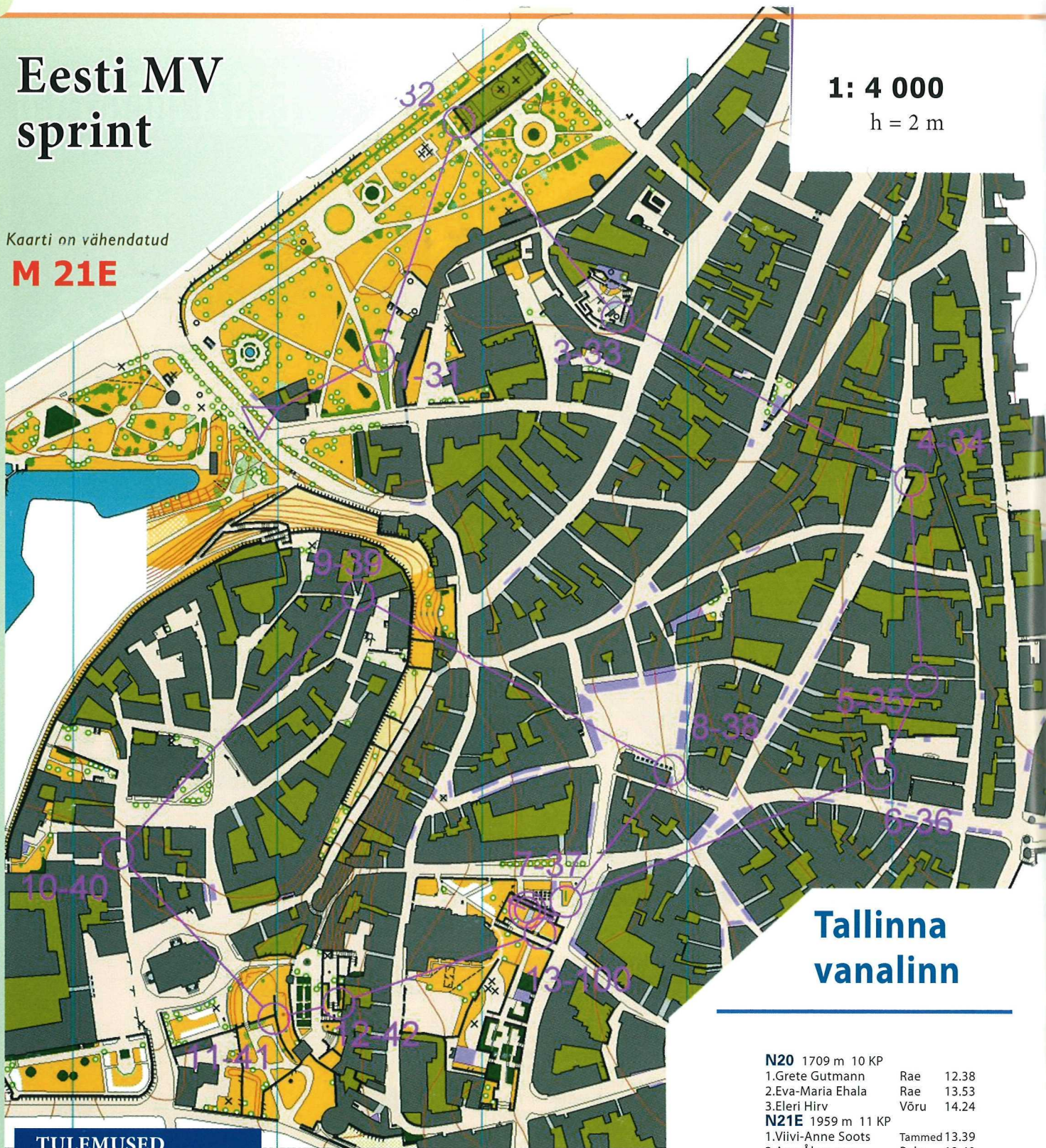

Eesti MV sprint

1: 4 000

h = 2 m

Kaarti on vähendatud

M 21E

Tallinna vanalinn

TULEMUSED

M14 1820 m 9 KP

- Kristjan-Martin Kirjanen TAOK 13.09
- Tõnis Laugesaar Rakv 13.35
- Reigo Teervalt Peko 14.07

M16 1919 m 10 KP

- Sergei Rjaboškin SRD 13.31
- Aleksandr Shved SRD 13.39
- Björn Panker Ilves 14.41

M18 2080 m 10 KP

- Lauri Sild Võru 13.13
- Kenny Kivikas Ilves 13.17
- Raido Mitt Kobras 14.25

M20 2049 m 10 KP

- Timo Sild Võru 13.36
- Kristo Heinmann Ilves 14.16
- Priit Randman Rakv 14.37

M21E 2270 m 13 KP

- Andreas Kraas EKJ SK 13.57
- Markus Puusepp Võru 14.26
- Peeter Pihl Tammed 14.26

M U23 2270 m 13 KP

- Markus Puusepp Võru 14.26
- Lauri Tammemäe Orvand 14.38
- Mihkel Järveoja Kobras 15.10

M35 2080 m 10 KP

- Heiti Hallikma Võru 14.43
- Karli Lambot Orion 14.49
- Ville Vinkel West 15.11

M40 1919 m 10 KP

- Armo Hiie Kape 12.57
- Raul Hindov TON 13.28
- Vladimir Savinov SRD 13.59

M45 1649 m 9 KP

- Andres Laas HOK 13.05
- Tauno Piirikivi RAE ROK 13.22
- Jaanus Reha Koop 13.26

M50 1649 m 9 KP

- Tõnu Taal JOKA 14.20
- Rein Rooni Orvand 14.29
- Märt Järvik Kose 15.36

M55 1719 m 9 KP

- Kai Willadsen TON 13.45
- Rein Kriks Rakv 14.15
- Jüri Rokko SK RT 14.31

M60 1719 m 9 KP

- Peep Koppel Koop 15.29
- Mihkel Mälter KEKRSK 16.39
- Ats Virumäe Võru 16.41

N14 1379 m 7 KP

- Margret Zimmermann Kape 10.32
- Trilinu Rooni Orvand 11.19
- Maret Lind Kape 11.32

N16 1820 m 9 KP

- Marili Zimmermann Kape 14.22
- Linda Puusalu Kobras 14.38
- Daisy Kudre Peko 15.03

N18 1709 m 10 KP

- Piibe Tammemäe Orvand 13.39
- Sigrid Ruul JOKA 13.44
- Katrin Vinkel West 13.46

N20 1709 m 10 KP

- Grete Gutmann Rae 12.38
- Eva-Maria Ehala Rae 13.53
- Eleri Hirv Võru 14.24

N21E 1959 m 11 KP

- Viivi-Anne Soots Tammed 13.39
- Anu Åkerman Peko 13.49
- Maret Vaher Kobras 14.09

N U23 1959 m 11 KP

- Mariann Sulg Orvand 18.36
- Thea Kaljur KEKRSK 18.58
- Kristi Alnek Võru 20.51

N35 1719 m 9 KP

- Triin Vask Ilves 14.07
- Triina-Britt Preden TON 14.11
- Anneli Rämmann Tammed 15.29

N40 1610 m 8 KP

- Jana Kink Kape 13.22
- Piivi-Heli Vettik Rae 14.23
- Airi Alnek Võru 14.40

N45 1610 m 8 KP

- Marje Viirmann KEKRSK 15.32
- Marika Kirsspuu TAOK 19.02
- Riina Laev Mercury 19.22

N50 1379 m 7 KP

- Gea Rennel KEKRSK 11.55
- Ann Warma-Laas HOK 12.30
- Ülle Kadak Lehola 13.02

Eesti MV

Pikk rada

TULEMUSED

M16 14200 m 19 KP tõus 135 m		
1. Aleksandr Shved	SRD	1:42.16
2. Sergei Rjabošhkin	SRD	1:42.56
3. Björn Panker	Ilves	1:48.45
M18 16000 m 21 KP tõus 165 m		
1. Lauri Sild	Võru	1:41.55
2. Raido Mitt	Kobras	1:54.14
3. Kenny Kivikas	Ilves	1:54.36
M20 19100 m 26 KP tõus 175 m		
1. Timo Sild	Võru	1:56.02
2. Kristo Heinmann	Ilves	2:03.33
3. Jaagup Truusalu	Võru	2:29.11
M21E 24700 m 28 KP tõus 240 m		
1. Markus Puusepp	Võru	2:27.37
2. Jürgen Einpaul	Tammed	2:43.07
3. Kristjan Trossmann	JOKA	2:44.55
U23 24700 m 28 KP tõus 240 m		
1. Markus Puusepp	Võru	2:27.37
2. Kaarel Kure	Kobras	3:15.00
M21A 16000 m 21 KP tõus 165 m		
1. Andres Hiiemäe	-	2:02.09
2. Erik Saarts	Võru	2:07.52
3. Joonas Väärtnõu OK Composter		2:08.01
M35 19100 m 26 KP tõus 175 m		
1. Dmitri Shved	SRD	2:13.52
2. Neeme Loorits	Kape	2:14.59

3. Rein Zaitsev	Peko	2:19.56
M40 16000 m 21 KP tõus 165 m		
1. Armo Hiie	Kape	1:54.58
2. Toomas Mast	HOK	2:01.58
3. Raul Hindov	TON	2:02.43
M45 14200 m 19 KP tõus 135 m		
1. Jaanus Reha	Koop	1:41.10
1. Mairo Kaljur	KEKRSK	1:41.10
3. Andres Sune	Rakvere	1:43.53
M50 12800 m 19 KP tõus 140 m		
1. Kaljo Julge	Kape	1:55.38
2. Karl Teearu	Otepää	2:04.01
3. Paul Poopuu	JOKA	2:07.11
M55 12800 m 19 KP tõus 140 m		
1. Johannes Tasa	Tammed	1:46.54
2. Andres Käär	-	1:53.40
3. Kulno Voolaid	Rakvere	1:53.52
M60 10200 m 14 KP tõus 90 m		
1. Tiit Tatter	TON	1:31.56
2. Peep Koppel	Koop	1:42.59
3. Mati Kallemets	Okas	1:47.14
M65 10200 m 14 KP tõus 90 m		
1. Kalju Tiik	Orion	1:47.38
2. Georg Sooberg	Võru	1:48.15
3. Jaan Orav	TON	1:49.57
M70 8900 m 13 KP tõus 90 m		
1. Heino Peeterson	West	1:41.39

2. Edgar Tammik	Orion	1:59.22
3. Heino Heinloo	Tammed	2:02.28
N16 8900 m 13 KP tõus 90 m		
1. Kerstin Uiboupin	Võru	1:22.13
2. Evely Kaasiku	JOKA	1:22.22
3. Kaia Kivikas	Ilves	1:22.29
N18 11900 m 16 KP tõus 110 m		
1. Piibe Tammemäe	Orvand	1:38.00
2. Triin Aedmäe	Kobras	1:39.03
3. Kadi-Liis Minn	JOKA	1:51.22
N20 11900 m 16 KP tõus 110 m		
1. Eleri Hirv	Võru	1:41.03
2. Liina Haldna	Rae	1:41.33
3. Grete Gutmann	Rae	1:46.33
N21E 16500 m 25 KP tõus 175 m		
1. Liis Johanson	Kobras	2:11.47
2. Merike Vanjuk	Kape	2:11.54
3. Kirti Rebane	Tammed	2:12.27
U23 16500 m 25 KP tõus 175 m		
1. Mariann Sulg	Orvand	2:28.10
N21A 11100 m 16 KP tõus 125 m		
1. Katrin Uudeküll	-	2:02.08
2. Jaana Aedmäe	Kobras	2:12.08
3. Maarja Punak	Kobras	2:16.23
N35 11900 m 16 KP tõus 110 m		

1. Signe Raidmets	TON	2:11.37
2. Ella Shved	SRD	2:23.06
3. Kersti Kristjuhan	HOK	2:30.58
N40 11100 m 16 KP tõus 125 m		
1. Jana Kink	Kape	1:34.39
2. Pilvi-Heli Vettik	Rae	1:39.29
3. Lea Leppik	TAOK	1:45.12
N45 10200 m 14 KP tõus 90 m		
1. Marje Viirmann	KEKRSK	1:29.54
2. Tiina Oras	Ilves	1:47.59
3. Riina Laev	Mercury	1:48.56
N50 8900 m 13 KP tõus 90 m		
1. Marje Tobreluts	Kobras	1:27.14
2. Ene Sulg	Orvand	1:27.39
3. Tiina Talisoo	Orvand	1:32.40
N55 8900 m 13 KP tõus 90 m		
1. Hille Tasa	Tammed	1:34.52
2. Liivi Parik	Otepää	1:35.05
3. Kersti Mardiste	KEKRSK	1:40.31
N60 8000 m 14 KP tõus 85 m		
1. Anne Jundas	Jõhvikas	2:00.15
2. Liis Lille	KEKRSK	2:04.56
3. Kaie Kivila	Ilves	2:15.30
N65 8000 m 14 KP tõus 85 m		
1. Ilona Vanaveski	Ilves	1:49.55
2. Ilse Uus	TON	1:51.10
3. Maie Abram	Ilves	1:53.31

SUUNTO Games

sai 20aastaseks

Tänavune Suunto Games tähistas oma kahekümnendat aastapäeva. Püüdsin seoses sellega uurida veidi selle alguse lugu. Ülesanne ei osutunud kuigi lihtsaks: Internetti me tollal ei tundnud, O-ajakirja ei olnud veel olemas...

[SIXTEN SILD]

Siis tuli meelde, et Juhani "Jussi" Salmenkylä, kes on Suunto Gamesil elupõline soomlaste "maaletooja", võttis mul Juudakunnus nõobist kinni, et saada teada järgmine korraldaja. Kuni otsiti 2009. aasta korraldaja, LSF PT esindajat, jõudis Jussi meenutada, kuidas ta

20 aastat tagasi Tallinnas oli istunud pool päeva koos EOLi tollase presidendi Kalju Vaikjärve ning tegevjuhi Mati Poomiga ja nuputanud, kuidas Soome sõbrad saaksid Eesti orienteerumise arengut toetada.

Ja mõeldigi välja 2päevane võistlus maailmakuulsa kompassitootja Suunto

Kaunist sügisilma nautivad Soome orienteerumisveteranid on oma osalemisega Suunto Gamesil toetanud Eesti orienteerumist juba 20 aastat.

OY auhindadele. Korraldus eestlastelt, auhinnad ja paljud võistlejaid soomlastelt – selline see diil ilmselt üldjoontes oli.

Ajaloo edasi tuhnides kaevasin välja esimese võistluse korraldaja ja toimumiskoha. Tuli välja, et 1989. aasta septembris joosti esimene võistlus öösel, Taevaskoja-Mammaste kaardil. Korraldajaks loomulikult Kolla Järveoja, OK Kobras.

Järgmisel päeval olnud korraldajaks OK Ilves ja toimumiskohaks üks nende Valgamaal asuvatest kaartidest. Järgnesid paar aastat üledukaid Suunto auhinnavõistlusi Värskas, mille üheks tulemuseks oli Eesti orienteerumismaastikul uue ja elujõulise klubi – Peko, teke. See oli põnev ja pöördeline aeg nii Eesti riigi, kui ka eesti orienteerumise ajaloos, mis väärib kindlasti lähemat uurimist ja ülestähendamist.

Nii mõndagi huvitavat kuuleks Suunto OY esindaja Jussi Saarineni suust, kes tema enda andmetel on ainuke kõigil Eestis toimunud Suunto Games'idel viibinu. Mitte võistlejana, vaid sponsorfirma esindajana.

Kiire arvutus näitab, et Jussi on selle aja jooksul Eestisse auhindadena toonud tuhatkond Suunto kompassi, mis omakorda

on orienteerumisrajale aidanud kümneid, kui mitte sadu noori orienteerujaid.

Tõele au andes peab mainima, et juba kaks kümnendit Eesti sügishooaja suurima võistluse täisnimi on *Suunto Games in Estonia*, kuna Suunto Games on juunikuus Soomes korraldatava kahepäevase võistluse nimi.

Tänavune Suunto Games tõi Eesti kagu-piiri äärde Kalle Kalmu kaarti ja Markus Puusepa radu nautima ligi 700 võistlejat. Nende seas sadakond soomlast, 70 lätlast ja

kümmekond leedulast. Tavalisest lahjema koosseisuga paistsid silma eliitklassid, kuid sellel oli objektiivne põhjus – 2009. aastal toimuvad samal maastikul sõjaväelaste maailmameistivõistluste lühiraja- ja teatevõistlused. Seoses sellega oli maastik nimetatud võistlustele kandideerijatele suletud, mis aga ei seganud ülejäänutel täiel rinnal võistlemist.

Osalejatelt saadud tagasiside näitas, et noore rajameistri tööga jäädi väga rahule ja ka üldkorraldusele polnud etteheiteid.

Pikk finišisirge oli kõigile ühtmoodi väsitav ja sundis nii mõnegi kähuli.

EESTI ORIENTEERUMISLIIT	
OK Võru	
Välitöö: Kalle Kalm	1:5000
sügis 2006 - kevad 2008	
Joonis: Kalle Kalm	OCAD 8/1537
Alusmaterjal: põhikaart	1:20 000

Suunto Gamesist märksa noorem Kaisa Raudkepp on äsja finišeerunud, tema taga läheneb finišile üks SG alusepanijatest, Eesti orienteerumise ammune sõber Juhani Salmenkylä.

Korraldajad peavad omalt poolt tänama ilmataati, kes hoidis oma sügise vihmapiisaraid tagasi peaaegu lõpuni, nii et need vallandusid alles autasustamisel.

Taoline võistlus on seal osalejatele reeglina üsna tavapärane üritus, kus tegutsetakse rutiinselt ja harjumuspäraselt. Tänavu kogesin kontrastina väga selgelt seda, kui suur sündmus võib üks orienteerumise võistlus olla kohalikele kogukonnale. Võistluskeskuses käisid toimuvat kui ilmaimet kaemas ümbruskonna elanikud mitme kilomeetri tagant. Vähemalt üks vanatädi sai tänu Suunto Gamesile teada, milline on Soome lipp. Finišipaiga maaomanik ja tema tuttavast külakaupluse omanik tegid pärast nähtut ettepaneku lüüa käed sõjaväelaste MMi korraldamisel kaasalöömiseks...

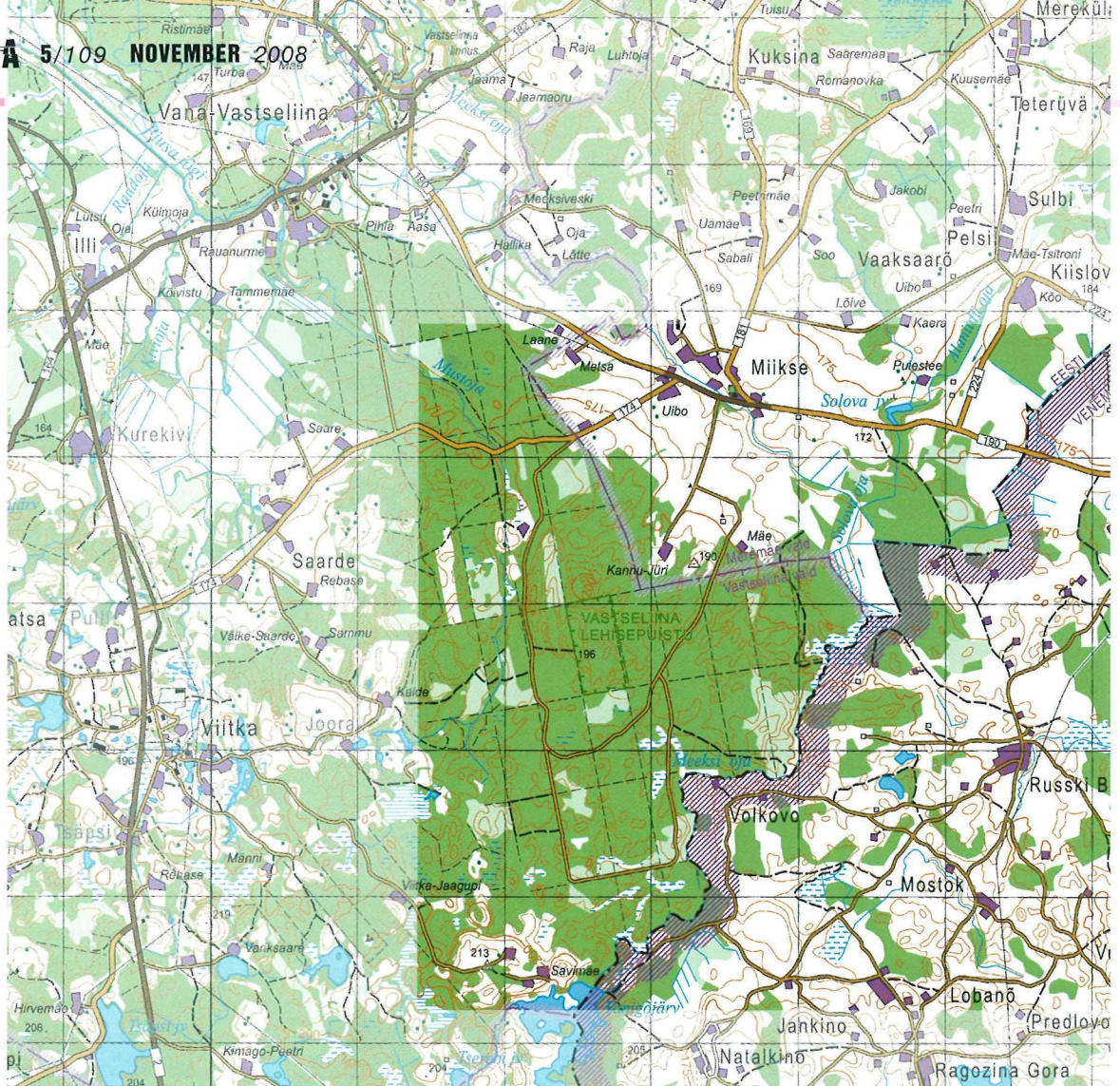
Nii positiivselt häälestatud maaomanikega on lausa lust koostööd teha ja korraldajana on mul eriti hea meel, et maaomanike optimism orienteerujate suhtes selle võistluse tulemusena mitmekordistus, mitte ei kahanenud.

Kuna käesolevas ajakirjanumbris (järgmisel leheküljel) kirjutab Tõnu Raid Juudakunnu metsa idaservas kulgevast iidsest piirist, siis avaldame siinkohal võrdluseks teistele kaartidele ka Kalle Kalmu versiooni. 📍

Kahel aastal on orienteerujad jooksnud Juudakunnu metsas, Meeksi oja läänekaldal. Kalle Kalmu hästi joonistatud kaart asub oma idaküljega vastu Eesti-Vene riigipiiri.

TÖNU RAID

Meeksi lõik – 2008. a. Eesti kaart 1:50 000 (koostanud Eesti Kaardikeskus).

PIIR

Meeksi oja ääres

Eesti alade idapiir Setumaa lõigul on üsna vana ja väga kaua aega püsinud paigal samal koha peal. Algselt oli ta eraldusjooneks Tartu piiskopi ja Pihkva vürsti maade vahel, pärast Pihkva allutamist Novgorodile aga piiriks Liivimaa ja Novgorodi vürstiriigi vahel, hiljem veel Liivimaa ja Moskva suurvürstiriigi vahel. Pärast Põhjasõda, mil Eesti langes Venemaa kätte, jäi sama piirijoon kehtima Liivimaa kubermangu ja Pihkva kubermangu vahele. Sellel joonel on baltisakslane Carl von Stern piiri püsimist kirjeldanud alates 1224. aastast kuni 1920. aastal sõlmitud Tartu rahuni. Ajaloolane Anti Selart kirjutab oma raamatus **Eesti idapiir keskajal** piiri kulgemisest samal joonel läbi pikkade sajandite.

Eesti alade piir vastu Venemaa avarusi algas Narva jõe suudmest ja kulges vastuvoolu Vasknarvani, sealt edasi piki Peipsi järve kuni Võhandu jõesuuni. Võõpsu alt, kus algas ühtlasi ka Setumaa piir, läks kahe eri usundi – õigeusu ja luteriusu – piir lõuna poole piki Võhandu ja Mäda jõge, kulges siis läbi soode ja edasi piki Kolodavitsa ehk Piirioja Piusa jõeni. Piusa jõel pöördus piir läände ja kulges vastuvoolu kuni Vastseliina ordulossini, kus

liikus Meeksi oja peale ja edasi mööda Meeksi oja, Jurnari oja (tänapäevaks kuivanud) ja Pedetsi (läti keeli Pededze) jõe lõuna suunas. Lätioja (Laiupe) suubumisel Pedetsi jõkke pöördus piir itta, väljus Eesti aladelt ja kulges edasi juba ordule kuulunud Läti maal. Pärast Tartu rahu viidi riigipiir kaugemale itta, Irboska taha, kuid juba aastasadu kehtinud usupiir jäi ühtlasi piirijooneks Setu- ja Võrumaa vahel.

Nõukogude võimu ajal muudeti piirijoon asukohta 1944.-1957. aastani vähemalt kolm korda, kuni ta jäi pidama Nõukogude Liidu sees administratiivpiirina Eesti NSV ja Vene NSV vahele. Eesti riigi tänane idapiir ehk kontrolljoon (piirileping puudub veel ja seetõttu nimetataksegi idapiiri kontrollijooneks) on Setumaa lõigus kahes osas kattuv kuni Tartu rahuni kehtinud Liivimaa kubermangu idapiiriga. Piusa jõel on vana piiriga ühine lühike lõik, umbes 800 meetrit, alates Kolodavitsa oja suudmest vastuvoolu kuni peaaegu Petseri-Võmmorski-Orava teel asuva sillani. Sealt pöörab tänane piir lõunasse ja kulgeb edasi piki maismaad. Järgmine koht, kus uus ja vana piirijoon uuesti kattuvad on lõunapool Miikse (Meeksi) küla, kus piirijoon läheb Miikse oja peale ja kulgeb oja keskjoonel 8 km ulatuses vastuvoolu. Sellel lõigul asub ka Juudakunnu mets.

Tuhande viimase aasta jooksul on Euroopas väga palju sõditud, "igavesi" rahu sõlmitud, neid rahulepinguid rikutud ja ikka ja jälle uusi riigipiire rajatud. Tedaolevalt ei esine vähemalt

Meeksi lõik – Google kaart.

Põhja-Euroopas ühtki nii kaua samal kohal püsinud piirilõiku kui piirijoon Miiakse ojal. Võime uhked olla sellise ajaloomälestise püsimise varsti juba 800 aastat ja peaksime seda ka laiemalt tutvustama.

Loe lisaks:

1. Stern, Carl von. 1924 -1926. *Livlands Ostgrenze im Mittelalter vom Peipus bis zur Düna. – Mitteilungen aus der livländischen Geschichte, Bd. 23, Riga.*
2. Varep, Endel. 1957. C.G. Rückeri Liivimaa spetsiaalkaardist 1839. aastal. Tallinn.
3. Varep, Endel. 1960. Jooni Eesti kartograafia ajaloost. Tallinn.
4. Selart, Anti. 1998. *Eesti idapiir keskajal.* Tartu.
5. Raid, Tõnu. 2002. *Tabulae Livoniae.* Tallinn.

Vaata kaarte:

1. Rücker, Carl Gottlieb. 1839. *Specialcharte von Livland.*
2. Rücker, C.G. 1836. *Generalkarte von Est-, Liv und Kurland (sellest ilmus seitse väljaannet, viimane 1914).*
3. Verstased kaardilehed Võru- ja Setumaa kohta.
4. Eesti Kaitseväge 1:25 000 kaardid.
5. Eesti põhikaart 1:20 000, Luhamaa leht (4590).
6. Eesti kaart 1:50 000, Vastseliina leht, 1999.

... ja GPS minu käes tegi piip-piip-piip

Elame (digi)tehnika ajastul. Kõik on elektrooniline, virtuaalne ja liigub läbi kosmoses olevate satelliitide. Rate.ee on elu ja kui teleka pult on kadunud, siis on ahastus- ja abitushetked käes. Areng on pidurdamatu, olgu selleks siis kas kiibid koertel või Usain Bolt'i poolt sõrgitud 9,69 sekundit 100 m jooksus.

Ka orienteerumine on pidevas arengus. Páris alguses ainult joosti, talvel võeti appi suusad, et lumestest nõlvadest alla saada, siis aga leiutati jalgratas. Praeguseks on toimumas isegi auto-o, vaid Armo Hiie on kütile kohaselt jäänud truuks oma kaheraudsele pidades jahti karudele ja rootslastele. Tuleb tõdeda, et andsin isegi hiljuti näpu progressile ja proovisin sellist

asjandust nagu GPS, mis pidada mind (ja kõiki teisigi) globaalselt positsioneerima. Minu enda positsioon oli küllalt selge – parem heeringas kõhus kui kilu kahvli otsas.

GPS-orienteerumismäng siis – mina mõtlesin, see on nagu orienteerumise Iphone – aga tegelikkuses oli vahtu rohkem kui asi väärt, aparaat nägi välja nagu mingi algeline Nokia mudel. Ma küsin, kus on MP3 mängija, kus on pildistamisvõimalus, kus on MSN? No petavad inimesi! Ekraan must-valge ja väiksem kui mõnel videomängul, igasugu (polüfooniliste) helinate puudumisest rääkimata. Vahid ainult mingeid positsioneeritud täpikesi, aga pilt on väike nagu kirbus..., kogu kaarti ja punkte korruga ei näegi, selleks tuleb kogu aeg klahve klõbistada ja ekraani sisse ja välja zoom'ida. Omaette ooper on muidugi suunanäitaja-nool, mis töötab vaid liikumise peale, nii et kui seisma jääda ja üritada ümbritsevas keskkonnas end paika panna, siis on masin kohe „rikkis“.

Õige lähenemine on seega nina GPSis hoida, pidevas-sujuvas liikumises olla ja noolelt pilku mitte tõsta. Sellise taktikaga on muidugi oht näiteks ojja plärtsatada või vastu puud pörutada, ent kohale peaks siiski jõudma.

Lõpuks sihtpunktis olles selgub muidugi

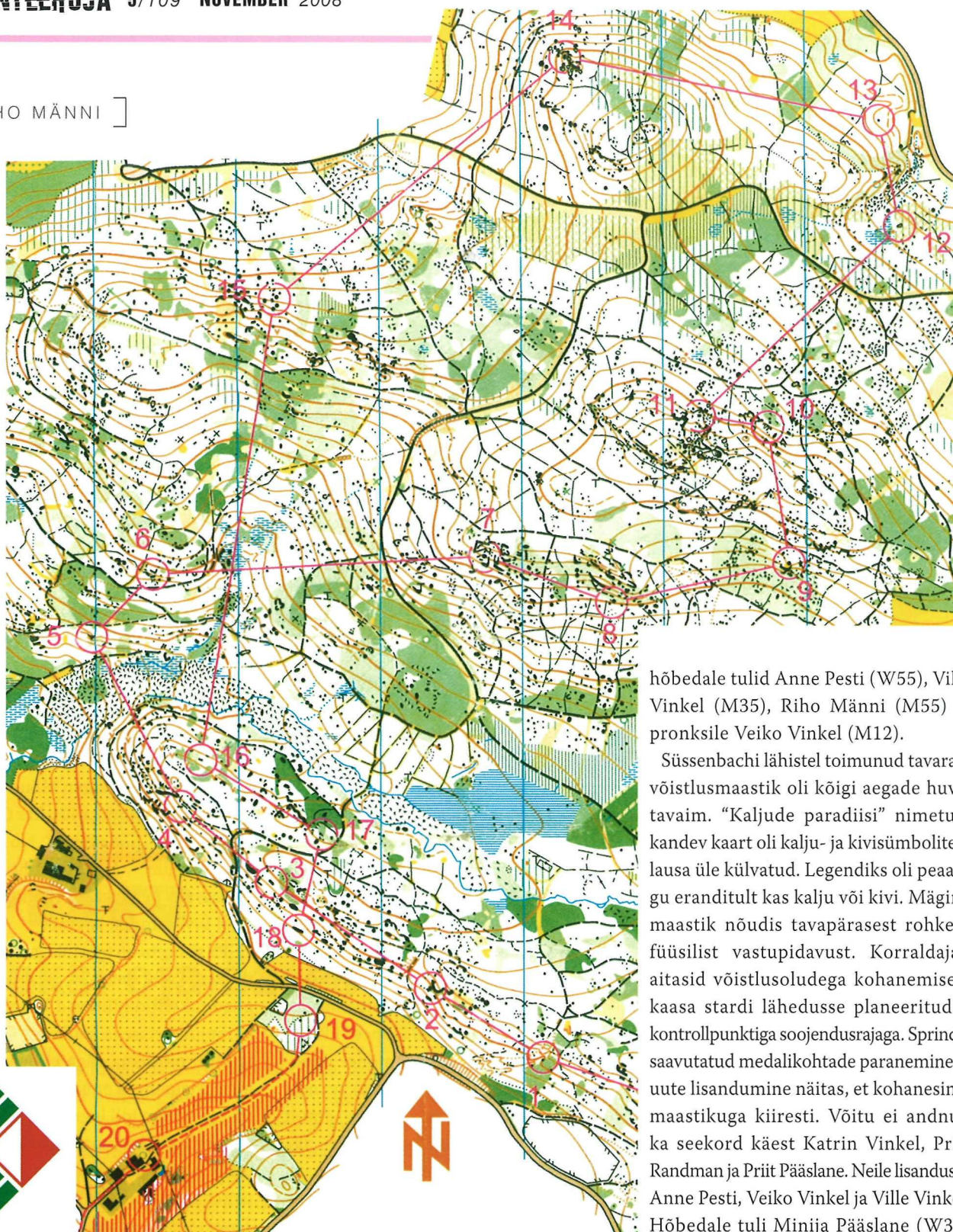
tõsiasi, et süsteem toimib 6meetrise täpsusega. Jeever! 6 meetrit, see on peaaegu nagu juba Kaali kraater. Mõne mehe maja on sama suur, nuputa siis, kas GPS mõtles „kõõki“ või „pööningut“. No ja summa summaarum – kui aku juhtub tühjaks saama, siis peab ikkagi vahtima, kummal pool kivi sammal kasvab.

GPS süsteem on tore mänguasi, mida aina rohkem kasutatakse ka taksodes. Noored uljad taksistid lülitavad kliendi aadressi kompuuterisse ja sõidavad. Elu tundub kui lill, mõtlema väga ei pea, jälgi vaid instruksioone ja punast noolt. Tehnikaga on aga selline loll lugu, et teinekord võib ta täiesti ette teatamata ja vales kohas üles öelda. Nagu juhtus ühe minu sõbraga keset sirget teed, kui GPSi mees (hellitlevalt Toivo) teatas selgel kõlaval häälel „Olge valmis laevale minema!“ Asi päädis sellega, et Toits saadeti puhkama ja istmetaskust kougiti välja kaart, lisaks tuli hakata uurima teeäärseid silte. Ja ennäe imet, kõik sai korda!

Mis on loo moraal – iga uus asi on proovimist väärt, ent mõttevõime säilitamise huvides soovitan vanamoodsalt kasutada kaarti ka kompassi.

Olge terved, sööge mett ja küüslauku, eksole!

[RIHO MÄNNI]

hõbedale tulid Anne Pesti (W55), Ville Vinkel (M35), Riho Männi (M55) ja pronksile Veiko Vinkel (M12).

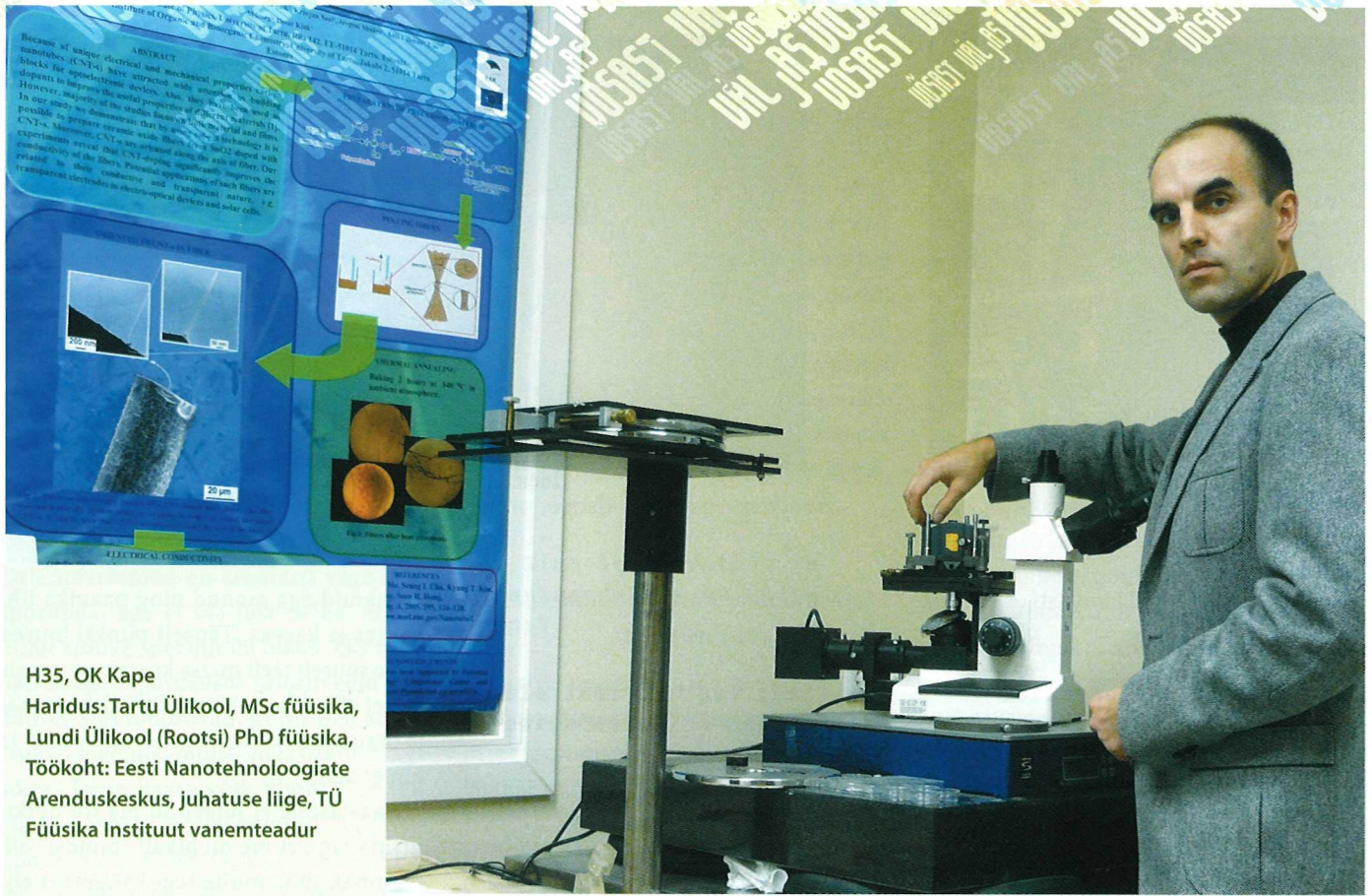
Süssenbachi lähistel toimunud tavaraja võistlusmaastik oli kõigi aegade huvitavaim. "Kaljude paradiisi" nimetust kandev kaart oli kalju- ja kivisümbolitest lausa üle külvatud. Legendiks oli peaaegu eranditult kas kalju või kivi. Mägine maastik nõudis tavapärasest rohkem füüsilist vastupidavust. Korraldajad aitasid võistlusoludega kohanemisele kaasa stardi lähedusse planeeritud 5 kontrollpunktiga soojendusrajaga. Sprints saavutatud medalikohtade paranemine ja uute lisandumine näitas, et kohanesime maastikuga kiiresti. Võitu ei andnud ka seekord käest Katrin Vinkel, Priit Randman ja Priit Pääslane. Neile lisandusid Anne Pesti, Veiko Vinkel ja Ville Vinkel. Hõbedale tuli Minija Pääslane (W35) ja pronksile Riho Männi. Nittendorfi lähistel toimunud teatevõistluse maastik oli reljeefilt tavarajast veelgi raskem, kuid kaljudeta. Edu ei jäänud siingi tulemata. Hõbedale tulid vanuskassis W18 Katrin Vinkel, Kristiina Vinkel ja Siiri Rist ning vanusklassis M35 Ville Vinkel, Allar Padari ja Priit Pääslane. Lisaks võitis Egle Pääslane (W18) Läti-Eesti segavõistkonnas pronksi.

Järgmisel aastal võisteldakse 22.-27. juunini Zlate Horis Tšehhi Vabariigis.

Järjekorras 15. metsameeste EM (EFOL) toimus Saksamaal Baieri Liidumaal Regensburgis ja selle ümbruses 24.-28. juunini. Regensburg on üks UNESCO maailma pärandi linnadest, meenutades Tallinna vanlinna.

Eesti võistkond oli 21 liikmeline. Nagu tavaks on saanud, ei jäädud medaliteta ka seekord. Regensburgi vanalinnas ja Doonau kallastel toimunud sprindis krooniti võitjateks Katrin Vinkel (W18), Priit Randman (M20), Priit Pääslane (M40);

Metsameeste EMist

H35, OK Kape

Haridus: Tartu Ülikool, MSc füüsika,
Lundi Ülikool (Rootsi) PhD füüsika,
Töökoht: Eesti Nanotehnoloogiate
Arenduskeskus, juhatause liige, TÜ
Füüsika Instituut vanemteadur

Ilmar Kink teravmikroskoopia laboratooriumis mõõtmisi sooritamas.

Ilmar Kink

Milline näeb välja Sinu tavaline tööpäev?

Käesolev aeg on üsna põnev, aga ka pingeline. Tegeleme Eesti Nanotehnoloogiate Arenduskeskuse (lühendatult NanoTAK) uue uurimistöoprogrammi "käima jooksmisega". NanoTAK on uus teadus- ja arendustegevuse struktuur, millesse kuulub Tartu Ülikool ja umbes kümme Eesti ja välismaa ettevõtet. Peamine eesmärk on nanotehnoloogiliste lahenduste väljatöötamine ettevõtete toodangu või tootmisprotsessi arendamiseks.

Meie uurimisprojektid on paljuski seotud süsinik-nanotorude (see on üks omapärane süsiniku vorm lisaks grafiidile, teemandile jms.) väga huvitavate ja kohati unikaalsete omaduste rakendamisele üsnagi igapäevaste toodete omaduste

Hugo Hiibuse nägemus Ilmar Kingust.

parandamiseks. Eks see ole mõnevõrra eemaldumine "puhtast teadusest", aga ma usun, et me oleme leidnud enam-vähem sobiva tasakaalu rakenduslike ja fundamentaalsete uuringute vahel.

Milline on Sinu suhe orienteerumisega? Millal/kuidas

alustasid? Esimene võistlus? Kas pead end tippportlaseks või harrastajaks? Või oled hoopis tugisik/treener/ korraldaja?

Esimest korda sattusin metsa õe Jana eeskujul millalgi 80ndate keskel ja vist Tartu Ihaste neljapäevakule. Vahepeal tuli pikem paus seoses Rootsis ja USA-s õppimise/töötamisega, misjärel taasavastasin orienteerumise umbes 10 aastat tagasi.

Lisaks o-jooksule on vahelduseks päris põnev ka ratta-o, mille eeliseks on üldjuhul kuiva jalaga metsast väljasaamine, väiksem puukide oht ja vähem nõgest. Puuduseks aga on varustuse ebamugav transport. Natuke kahju, et see ala ei saanudki tuult tiibadesse ja pigem kipub taandarenema, vähemalt siin Lõuna-Eestis.

Samuti tahaksin kunagi proovida suusa-orienteerumist. Loodetavasti tuleb piisavalt lund, et eelmisel aastal planeeritud huvitava formaadiga suusa-o üritused teoks saavad.

Väraska Rattamaratoni stardis.

2008. a. rogaini MM-I koos Neeme Looritsaga.

Nendest tahaksin küll kindlasti osa võtta, kui vähegi aeg lubab.

Kuidas suhtuvad orienteerumisse Sinu töökaaslased ja sõbrad? Kas oled kellegi metsa meelitanud, o-rajale suunanud?

Üldiselt on meil instituudis piisavalt orienteerujaid, nii et aeg-ajalt võetakse kellegi elamused-saavutused kohvipausidel teemaks küll. Arvan, et meil on suhteliselt vähe inimesi, kes üldse midagi sellest spordialast kuulnud ei ole. Aga minu tavapärase spordiseltskond on küll valdavalt orienteerumist ühes või teises vormis proovinud, pole aga just üle mõistuse vaimustusse sattunud. Kellel on liigesed nii "pehmed", et metsas ennast pidevalt ära lõhub, kellele ei meeldi mudas ukerdamine, kes kardab puuke jne. Eks jõudumööda olen ju propagandat teinud, aga ega ma konkreetselt küll ei oska kellegi metsa meelitamist enda teeneks lugeda.

Instituudi kõige koloriitsem orienteeruja on kindlasti meie direktor Ergo Nõmmiste, kes alati oskab väga värvikalt ja kaaskiskuvalt oma juhtumisi kirjeldada.

Kape klubis on meie instituudist veel Heini Tammik ja Kristjan Leiger ning päevakute tasemel tegelevad veel paar-kolm kolleegi. Lisaks on tudengite seast päevakutel mõnda tuttavat nägu metsas näha olnud, aga nende seos instituudiga on pigem episoodiline.

Meie pere kõige kuulsam orienteeruja (Jana kõrval muidugi) on ehk vanaisa Artur Kink, kes vist on ära märgitud ka

Eesti orienteerumise kroonikas seoses esimes(t)e võistlus(t)ega.

Kirjelelda oma suurimat elamust seoses orienteerumisega!

Päris ühte ja väga erilist elamust ei oskagi nimetada. Kindlasti jättis väga võimsa mulje see kuulus O-lingen, kuhu korraldati baltlaste "dessant". Sõjaväe korraldatud hiigelsuur telklaager, masside liigutamine bussidega, tuhanded ja tuhanded jooksjad metsas, lisaks veel avapäeval stardis vale kaardi haaramine – kõik see oli üsna meelde jääv.

Üsna palju on mälestusi Jüriööjooksudest, viimane teravam neist oli Kuressaare pikk-pikk, kohati poolde sääride ulatuva jääkülma veega etapp.

Viimasel ajal on multisport kindlasti lisanud omajagu teravaid elamusi. Elu esimene 36h metsas jääb ilmselt paljudele meelde. Minu esimese 36h võistluse (2003. a.) märksõnaks on kindlasti ülipikk ja -tüütu jalgsi asfaldietapp, tiimikaaslase Jarleti verised jalad ja Ivo magamajäämine rattasõidul.

O-sportiga oli suurim vedamine ühel teisel 36h võistlusel, kus ühel rattaetapil mina kaarti lugema pidin. Oli pikk etapp ja alguses tundus kõik suurepäraselt klappivat, *a la* ristmikult paremale, kurv vasakule, mingid majad jne. Mida aeg edasi, seda raskem oli objekte kaardiga sobitada. Uhasime päris suure hooga mööda üsna suuri teid, suund oli enam-vähem ja ma lootsin, et küllap peagi tuleb mingi objekt, mille abil ennast paika saada. Aga

ei saanud ega saanud ning paanika üha kasvas ja kasvas. Täpselt punkti juures, enne suurelt teelt metsa keeramist jagasin ära, et olin vahemaid totaalselt alahinnanud ja otsisin asukohta kaardil umbes 10-15 km eemalt.

Kaaslastele ei julgenud ma tol hetkel iitsatadagi, et me nii pikalt "pimesi" olime uhanud ja mulle tegi kangesti nalja nende tunnustus, kui kõhklustevabalt ja suure hooga me selle etapi kõik pöörded ja teevalikud võtsime. Ühesõnaga, pime kana võib ka tera leida.

Mida pead oma elu tippsaavutuseks?

Ega mul mingeid tippsaavutusi spordis ei olegi. Eks paari rogaini võit segatiimide arvestuses ja paar pjedestaalikohta 36h võistlustelt võiks ju nimetada, aga harrastaja tasemel on absoluuttaseme võrdlusest palju emotsionaalsem oma seltskonna sisesed võidud/kaotused.

Kas Sinu suveplaanidesse kuulub ka mingi kindel orienteerumisüritus, millest kindlasti alati osa võtad?

TA OK rogainist on kujunenud viimastel aastatel hooaja tippsündmus, millest ei tahaks kergekäeliselt loobuda. Kunagi meeldis mulle väga 4-EST ja muidugi on kevadised Lõuna-Eesti võistlused alati väga emotsionaalsed. Aga näiteks paljude lemmikud Jukola või O-lingen mulle enam üldse ei meeldi.

Jukola ja O-ringeni massid segavad keskendumist ja kontakti kaardiga. Kuigi mulle Eestis ühisstardid väga meeldivad,

on siin emotsioon hoopis teine. Siin tunned pea kõiki vähemalt nägupidi ja oskad silmanurgast jälgida kaasvõistlejaid hoopis teise nurga alt kui välismaal. Pealegi olen ma korra kaljudel vastikult kukkunud ja kuidagi on tekkinud tõrksus Soome-Rootsi kaljusemate maastike vastu. *Last but not least* ega ma neid kaljusid kuigi hästi "lugeda" ka ei oska.

Kas ja milliseid harrastusi Sul veel on lisaks orienteerumisele?

Orienteerumine on kindlasti väga lahe spordiala, aga ei saa just öelda, et see minu ainuke spordihobi oleks. Eks need harrastajate spordialade prioriteetid ikka natuke ajas muutuvad. Kolm-neli aastat tagasi meeldis mulle maastikurattaga sõita. Tegin kaasa kõik Elioni Cup (alguses Toyota Cup) võistlused ja hooaja tippündmuseks oli Haanja 100 (see on 100 km jalgrattaga praktiliselt ainult mööda metsi ja mägesid). Hästi lahe on rattaga mööda "päris"-mägesid matkata, sest jõuab palju rohkem kui jalgsi ja ka adrenaliini saab tekitada vajadusel piisavalt.

Tegelen veel murdmaasuusatamisega ja loodan sel aastal Worldloppet Masteri (s.o 10 erineva sarja kuuluva suusamaratoni läbimine) ära teha. No ja muidugi Tartu

Neliküritus on motivaator, mis aitab sageli ennast kodust välja sundida.

Lisaks on meil tekkinud väike seltskond, kellega jookseme aastas vähemalt ühe maratoni. Eelmisel aastal käisime näiteks Ateena maratonil ja sel aastal läheme Veneetsiasse.

Ja nagu suuremal osal minusugustel harrastajatel ikka tavaks, toksitakse "vilet-sa suusailma" hooajal kord-paar nädalas võimlas mingit palli, olgu see siis korv-, võrk-, jalgpall või hoopis saalihoki.

Kas Sinu igapäevatoos ja orienteerumises on ühiseid jooni?

Võiks ju teoretiseerida teemal olulise teadustulemuse märkamise kui märke-orianteerumine või eurobürokraatiast läbinärimine kui rajavalik või siis pikaajaline planeerimine kui raja ettelugemine. Aga tegelikult minu jaoks ei ole töö ja hobiorienteerumisel mingeid ühisjooni. Vastupidi, metsas olles tahakski hoopis kõik igapäevaaskeldused unustada.

Kui Sinu töökohta tellida Orienteeruja, kas see leiaks lugejaid? Kus ja kas peaks Orienteerujat veel levitama, milliseid teemasid (rohkem) käsitlema?

Ma arvan, et meil töötavad orienteerujad tellivad ise ajakirja ja töökohal ilmselt lisalugejaid ei leiduks. Üks idee, mis pähe turgatas, oleks teha Orienteerujale lisaleht pärast igat XDreami ja ehk isegi 36h tunni ja rogaini järel (ok, need viimased vist ei tasu majanduslikult ära). Nii hariliku orienteerumise kui ka seiklusspordi ürituste lahutamatu osa on ju võistlusjärgsed kommentaarid ja analüüs, miks mitte siis liidrite seisukohti jagada ka laiema publikuga.

Eks mõnevõrra aitavad internetifoorumid võistlusjärgsete emotsioonide auru välja lasta, aga koos pildimaterjali ja rajaskeemidega võiks ehk ka paber kandjal materjalide vastu huvilisi olla.

Minule meeldib isegi näiteks koon-dislaste kommentaare tiitlivõistluste

kohta lugeda, rääkimata siis juba nende võistluste kohta, kus ise on osaletud.

Milline on Sinu arvates Eesti põletavaim probleem orienteerumises täna?

Hooaja tippündmuse puudumine. Eestis pole enam ühtegi sellist võistlust, mida enam-vähem kõik peaksid oluliseks ja tahaksid seal osaleda. Eks selle peamiseks põhjuseks on palju alternatiivseid võimalusi, mis pakuvad enam-vähem sarnast emotsiooni ning uute väljakutsete otsimine, mis on paljusid inimesi motiveerinud reisima piiri taha.

Eks see ole ka seotus uute maastike vähesusega. Aga sel teemal ma pigem sõna ei võta, sest minu arvamus heast maastikust kipub väga palju erineva pärisorianteerujate omast.

Ma arvan aga, et tehniliste võimaluste arenedes liigub ka orienteerumine paljude teiste alade suunas, kus saavutussport ja harrastussport on üldiselt lahus ja saavad kokku ainult mõnel üksikul üritusel. Ehk siis hakkame oma professionaalsetele tip-pudele/koondisele kaasa elama ülekannete vahendusel ja metsarajal kohtume nendega märksa harvemini. Ega sellest midagi hullu ei olekski, peasi, et kord-paar aastas oleks mingi üritus, kuhu tipud kohale tulevad ja mis oleks ka rahvasportlastele mõeldud.

Kas orienteerumine peaks saama olümpiaalaks?

Minu arvates võiks saada küll. Tänapäeva tehniliste vahendite abil on o-võistluste jälgimine kohati päris kaasahaarav tegevus.

Orienteerumisest võiks edukalt saada selline ala, mis esimesena kombineerib tugevalt interneti ja televisiooni, s.t. et lisaks üldistele plaanidele ja kommentaarile TV vahendusel kombineerib iga vaataja endale ise interneti abil, kelle liikumist ta jälgib. Mina igatahes küll vaataksin!

2008 a. XDreami III-etapil.

Veskimõisa ja Poka KAARDID ning PÕHJASUUND

[HEINO MARDISTE]

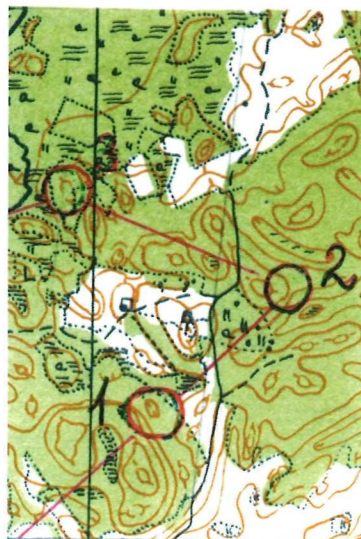
Veskimõisa ja Poka vahel peeti sel suvel mitu tõsist jõuproovi – üliõpilaste MM tavarajal ning Eesti MV tavarajal ja noorte/veteranide teade. Varem on seal osaliselt kattuvate kaartidega selgitatud Eesti meistrid tavarajal (1978, 1996) ning peetud Ilves-3 (1998), neljapäevakutest rääkimata.

Tänavuste suurvõistlustega seoses tekkis mõte vaadata, kuidas vanemad kaardid välja nägid ja kuhu punkte pandi. Selleks on aastaist 1967, 1978 ja 1998 väljavõtted täpselt ühest ja samast alast:

EOLI kood	Möötkava	Lõikevahe	Kaardi autor(id)	Võistlus
71	1:25 000	5 m	A. Kivistik	Tartu MV, 1967
818	1:15 000	4 m	A. Kivistik	Eesti MV, 1978
9821	1:10 000	2,5 m	M. Oras, A. Veermäe	Ilves-3, 1998

1967. a. kaart oli meil üldse viies või kuues värvikaart (kolme värviga), trükitud ülikooli rotaprindil. Meeste rada oli 14,6 km ja 13 KP. Stardist esimesse kontrollpunkti oli veidi üle kolme kilomeetri pikkune suuresti jooksuetapp, edasi kattis rada terve tänavuse küllalt keeruka Sahrki-Veskimõisa-Poka kaardi. Võitja, lätlane J. Kletnieks läbis selle ajaga 2:09.08. Startis 98 meest, kellest kontrollaja (4 tundi!) piires lõpetas 44. (vt. V. Viirsalu. Eesti orienteerumise sünd ja hiilgeaastad 1959–1970, 2006, lk. 263–264).

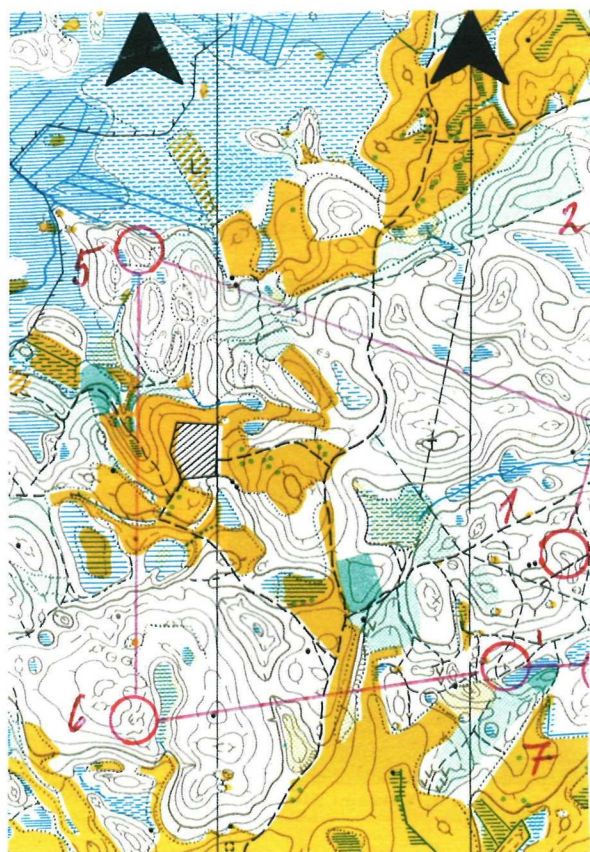
Meie sõjajärgse orienteerumise esimesel aastakümnel oli ainult üks vanuse(taseme)klass ning osavõttu ei piiratud. Sellest

1967 a. kaart

suured ajavahed ja palju katkestajaid. Lõikamiste vältimiseks ristuvajal oli kaval kontrollisüsteem. KPs oli joonitud tabel, kuhu võistleja kirjutas oma rinnanumbri ja kellaaja (minuti täpsusega), oma kaardi servas olevasse tabelisse aga KP värvipliatsiga punkti läbimise järjekorranumbri ja kellaaja. Vana ja tänavust kaarti võrreldes paneb imestama, kuidas suutsin Porijõe äärses soises võsas või künklikus metsas enamiku etappe suhteliselt kiiresti läbida. Koha protokollil lõpuossa pani paika ühele 800meetrisele etapile kulunud 34 minutit. Pärast tänavust veteranide raja läbimist ütles toonane rajameister, et mitte ükski koht ei tulnud nüüd tuttav ette.

1978. aastaks olid 1960ndate keskskaigaga võrreldes toimunud suured muutused – kindel nõue kaarte korrigeerida maastikul ja ka trükitehnilised võimalused olid avardunud. Nii sai Arne Kivistik kasutada täpsemat aluskaarti. 9,9 km²

1978 a. kaart

ala (Nõukogude perioodi kaartide salastamise eeskirjad lubasid ametialastena trükkida kuni 10 km² suurusi väljavõtteid) korrigeerimisele kulus tal kaardinurgas trükitu järgi otsustades 90 tundi. Kaardipilt eelmisega võrreldes oli hoopis midagi muud ning kontrollpunktid pandud selgelt eristatavatele punktorientiiridele.

Kümnekonna aasta pärast võtsid sama platsi uuesti kasutusele Ilvese mehed, peamiselt Avo Veermäe ja Madis Oras, kes on nüüd neid kaarte teinud tänaseni. Juuresolevat väljalõiget katavad kaardid 8711, 8712, 9115, 9625, 9819, 9821 ja viimasena 2008011. Järjest detailsem kaardistamine tingis järjest suuremas mõõtkavas kaartide koostamise. Tipuks kujunes siinolev 1:10 000 kaart.

Ilusat kaartide progressi vaadates tekkis üllatuslikult probleem valitud näidisala nurgapunktide ühendamisel. See,

mis ühel kaardil on riskülik, tuleb teisel romb. Samas mõõtkavas 1978. a. ja 1998. a. kaarte (818 ja 9819) pealikut asetades selgub, et nende põhja-lõunasuund erineb umbes 7°.

Veelaha läheb A. Kivistiku ja hilisemate kaartide vahelt. Teatavasti magnetnõela põhjasuund enamasti ei ühti geograafilise põhjasuunaga. Seda hälvet nimetatakse magnetnõela käändeks e. magnetiliseks deklinatsiooniks, mis on erinevates kohtades erinev ja samas ka aja jooksul muutuv. Topograafilise kaardi raami taha trükitakse orientiirnurkade skeem, kus on kolm põhjasuunda: geograafiline e. tõeline põhjasuund, magnetiline e. kompassi põhjasuund ja kaardivõrgu põhjasuund.

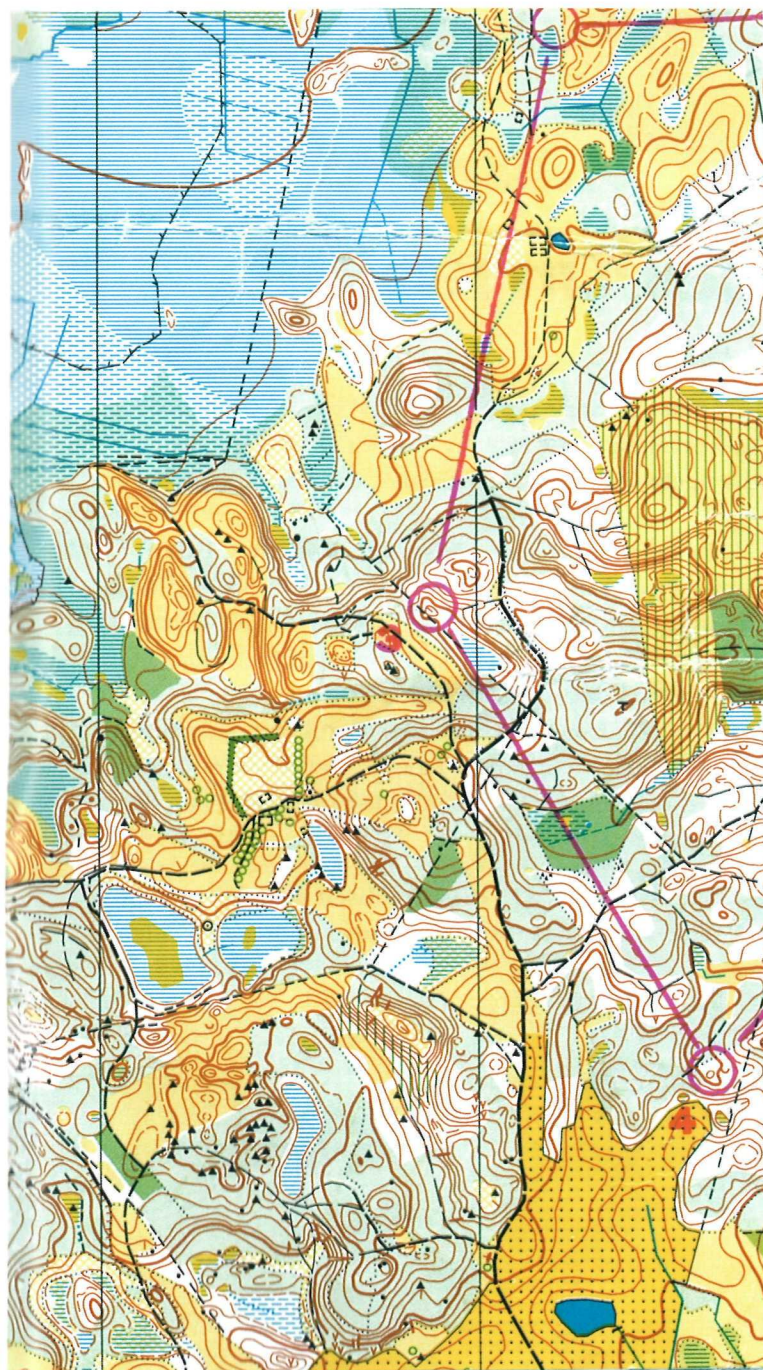
See tekitas huvi selgitada, milles on asi. Kasutasin erivanuselisi topograafilisi kaarte. Sealt võetud arvud on juuresolevas tabelis. Esimeses tulbas toodud aastad ei näita täpselt, millal deklinatsioon määrati, aga nad annavad siiski ajalise üldpildi. Üldistatult, ühe kraadi täpsusega on deklinatsioon antud ka Nõukogude aja 1:500 000 ja 1:1 000 000 topograafilistel kaartidel. Kahjuks ei olnud võimalik kasutada Eesti põhikaarti, sest kuni käesoleva sajandi alguseni trükitud kaartidel magnetilist põhjasuunda lihtsalt ei olnud! See puudub veel meie ala katval Krootuse kaardil (leht 54.46, 2001).

Möödist (trüki) aasta	Kaart	Möötkava	Magnetiline deklinatsioon	Aastane muutus
1937 (1939)	913	1:50 000	+4,5°	+ 8'
1948 (1949)	O-35-66-Γ-a	1:25 000	+ 3°	
1973	C-55-27-Γ-a-2	1:10 000	+ 6°42'*	
1981(1982)	O-35-66-Γ	1:50 000	+ 5°15'	0°
2001	O-35-66-CD	1:50 000	+ 4°	

* - parempoolsest kaardiraamist, sest C-seeria kaartidel ei näidatud koordinaate.

Alles kaitseväe tellimisel tehtud kaartidel on see korrallikult paigas, algul ainult suunaparand (rangelt võttes ei ole see magnetiline deklinatsioon vaid nurk kilomeetrivõrgu põhjasuuna ja magnetilise põhjasuuna vahel), 2007. a. alates ka deklinatsiooni muutumine aastas ja selle arvutamise ajamoment.

Tegelikult on Eesti ala magnetkäänet viimasel kümnendil detailselt mõõdetud, peamiselt Eesti Maaülikoolis Aado Tamme juhtimisel. Tema koostatud väikesemõõtkavaline isogoonide kaart on ajakirjas Geodeet, nr. 34, 2007, lk. 25, mille järgi on meil magnetkääne positiivne, keskmiselt 6 – 8° ja seda ka Kagu-Eestis, seega suurem kui varasematel topograafilistel kaartidel. Samas on ka mõnel põhikaardi

1998 a. kaart

lehel toodud käänded kontrollimisel osutunud mitme kraadi võrra erinevaks (vt. Geodeet, nr. 32, 2006, lk.17).

Siit küsimus: millist infot meie kaardijoonistajad on kasutanud ja millist nad saavad kasutada? Kaardile trükitud deklinatsioon käib terve kaardilehe kohta. Mõnel pool võivad aga sellest olla suuremad lokaalsed kõrvalekalded. Vaadates kaarti - *Eesti isogoonid 1936,5*, 1:500 000, Tallinn, 1938, tuleb välja, et Veski-Poka kandis on deklinatsioon suurem (+4 kuni +4,5°) kui mujal ümbruskonnas. Muuseas, ennesõjaaegsetel 1:500 000 kaartidel on tavalise nurkade näitamise asemel väike isogoonide (samakäändejoonte) skeem antud kaardilehe jaoks. Sealt on võetud ka tabeli esimeses reas toodud deklinatsioon.

Vahel on mõne võistluse järel mitu meest rääkinud, et on

asimuutidega punktidest just ühes suunas kõrvale kaldunud. Kas oli tegemist juhusega ja oma vea õigustamisega või oli põhja-lõunasuund kaardil kõvasti mööda?

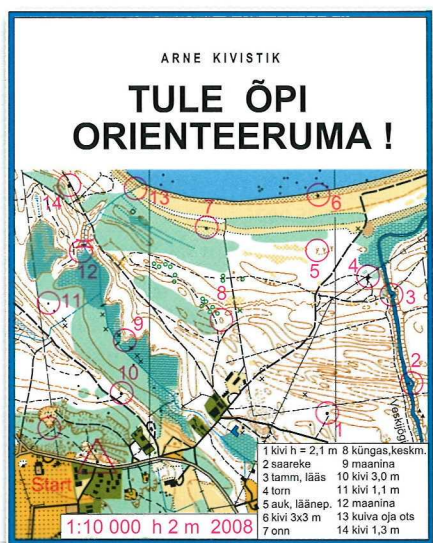
Tagasipilk algaegadesse – mulle sattus kätte Klooga-Ranna 1963. a. TPI treeningvõistluse kaart (lilla valguskoopia), mille raami taga oli kõigi kolme põhjasuuna vaheliste nurkade skeem. Meenus, et neil aegadel oli vahel kaardil antud deklinatsiooni väärtus, mille arvestamine oli enamikule võistlejast suur küsimus, kas see tuleb kaardil asimuuti võttes liita või lahutada. Enamik ei osanud sellega midagi ette võtta ja Adrianovi kompassi mitte kuidagi rahuneva osuti puhul ei olnud ka seda üldse vaja.

Võibolla on minu eelnev arutelu mõttetu, aga siiski?

Projekt

Tule õpi orienteeruma

MTÜ Peraküla Kompass tegi sel aastal uue katse varasemaid orienteerumise levitamise viise jälle ellu äratada. Jutt on orienteerumise õpetamise teemalisest kirjandusest ja püsiradadest koos püsirajakaartidega.

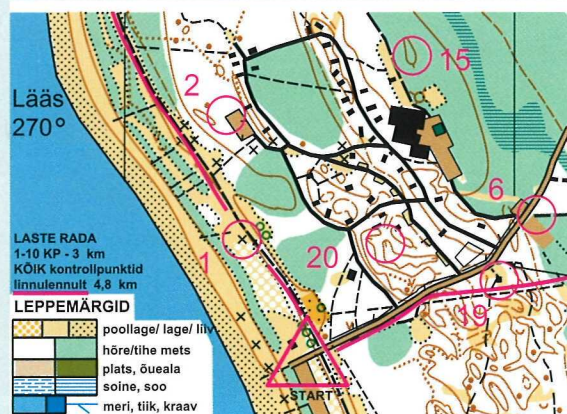
Kokku pandi 16leheküljeline orienteerumise algõpetuse vihik **Tule õpi orienteeruma!**, mida Printcenter 500 eksemplaris valmis trükkis. Sellesse mahtusid värvitrükitud leppemärkide tabel ning 3 kaarti hulga KP-kohtade näidiste ja mitme rajaga. Tekst sisaldab ülevaate orienteerumisvahenditest (kaart, kompass, rajalegend) ja o-tehnikast algtasemel ning näputäie tehnikaõppimise harjutusi. Vihik on mõeldud käsiraamatuks nii õpetamisel (õpetajad, lapsevanemad) kui ka õppimisel (lapsed, algajad, harrastajad). Ideelt sobiks sellele järgnema vihikud: tehnika ja harjutusvara harrastajale, radade tegemine, kaardimeistriõpetus.

NB! Peraküla Kompassil (tel 4723 115) on endiselt pakkuda raamat **ORIENTEERUMINE-2**, mille sisuks on paarsada orienteerumisülesannet ja harjutust.

Tule õpi orienteeruma! projekti peaesmärgiks oli alaliste (püsivate) orienteerumise õppimise ja harrastusvõimaluste loomine Loode-Eestisse Läänemaale. Sellega tekitati piirkonda juurde üks tervislik vaba aja veetmise viis.

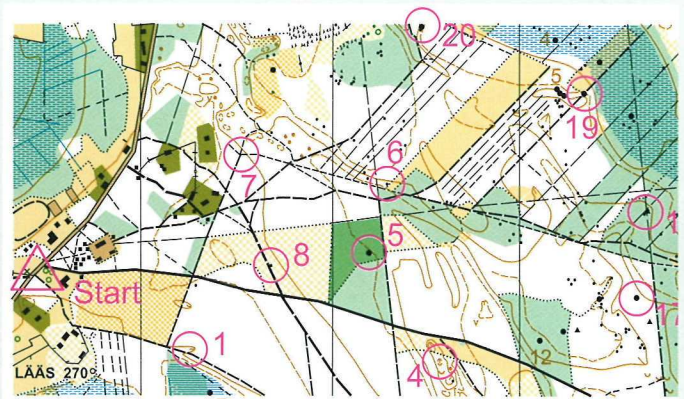
Valmisid:

1. **Roosta Puhkeküla püsirada** 20 KP (4,8 km, sellest lasterada 10 KP 3,3 km) koos uue kaardiga 1:6000. Kaarte küsida tel. 4797 230.

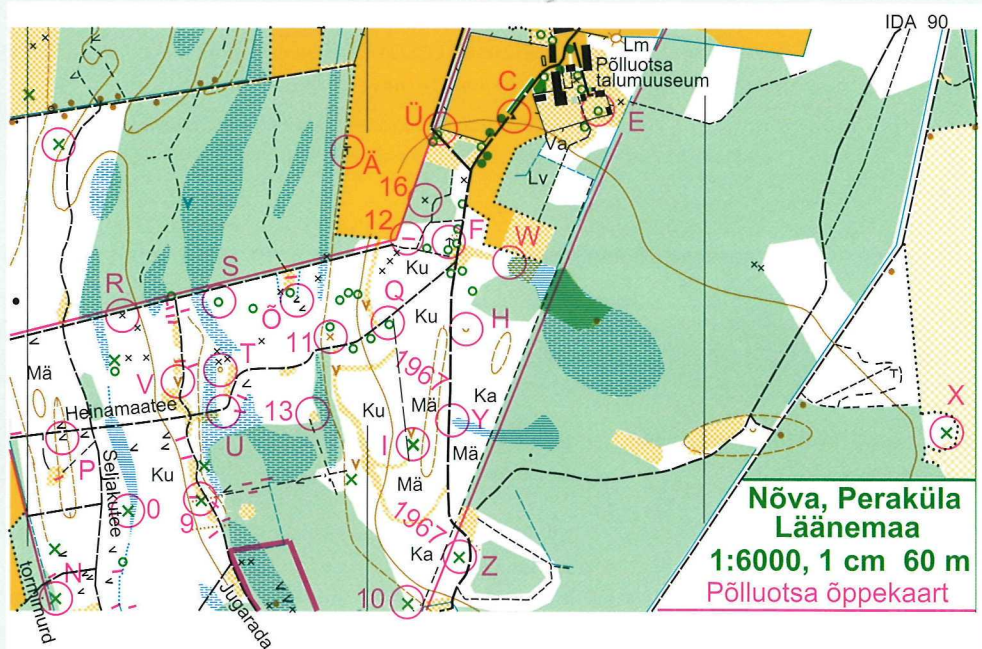
2. Tuksi puhke- ja tervisekeskuse püsirada 20 KP (6,4 km, sellest lasterada 8 KP 2,8 km). Uus kaart 1:10 000. Lisaks on kaardil nn. kivijahi rada: 13 kuni 5,2 m kõrgust rändrahnud on maastikul märgistamata, kuid kaardil nummerdatud ja mõõdetud. Enamik on punakad rabakivigraniidid (nende seas viiburgite), on ka 2,4/15 m mustjas lõheline Neugrundi meteoriidikraatri põhjakivi ehk bretsha. Kaarte küsida tel. 5065 688.

Legend		Kõik KP-d 6,4 km linnulennul
Lastele 1-8		
1 nõgu		
2 kivi 2,1 m		
3 küngas		
4 lohk		
5 kivi 2,4		
6 kivi 1,5		
7 ristmik		
8 kivi 0,5		
Kivijaht		
Kivid märgistusega		
1	3,5-21 m	
2	2,3-17	
3	3,1-20,5	
4	4,6-27,5	
5	Remmelmanni kivistik	
6	B2,4-15	
7	2,1-11	
8	2,1-13	
9	Krinküla suurkivistik	
10	2,9-21,5	
11	2,1-17	
12	2,0-13	
13	kivikülvid	

3. Peraküla Põlluotsa talu laste loodusõppe orienteerumirada 42 KP, kaart 1:6000. Poollagedal teede ääres on punkte legendiga lava, õunapuu, suur tamm, torn, kivid, aia nurk jt, metsas – sipelgapesa, viltu puu, kuusk, 2-harumänd, välgupuu, jugapuu, väärslagendik, sügala (metssigade puu), nokkila (rähnide puu) jmt. Hooldatud metsas on hea nähtavus, teed ja sihid eristuvad selgesti.

Raja kasutus algas rahvusvahelise vallavõistlusega Nõva-Tarvasjõe. Nõva täiskasvanuil (sealhulgas päästjail) oli märgatavaid raskusi nn. tiburaja (0,7 km 7 KP ümber kartulipõllu) KPde kätteleidmisega. Edaspidi oodatakse rada kasutama kooliekskursioonidest ja spordipäevadest osavõtjaid. Tel.4723 115.

HUVIPAIKADE LEGEND. Paik asub ringi keskel

A lava, põhi	H lohk	O 3-harukuusk	V auk
B küngas, ida	I "kuusetelk"	P viltu mänd	Õ viltu puu
C kivid	J välgupuu	R tormikänd	Ä jahitorn
D torn	K jugapuu	S jäme kuusk	Ö kivid
E jäme tamm	L kraavirist	T künkake	Ü aia nurk
F söödasõim	M saviauk	U Eur.MV 05	X jugapuu
G õunapuu	N metssigala	joogipunkt	Y soise ots

NB! Talul on ka õuemänge: taluorienteerumine (10 hoonet, 10 KPd), teibatennis, kurn, kurngolf, lendtaldriku- ja säärikuvise ning rattaveeretustäpsusele. Lisaks talumuuseum, puu- ning kiviliikide ja loodusfotode näitused.

4. Nõva huvipaigarada 30 KP (9 KP rändrahnudel, 9 pinnavorimidel, 2 saart jmt, Nõva ja mere vahel luitemännikus linnulennult 4,3 km). Kaart 1:10 000. Kaardi tagakülje tekst tutvustab viimase 5000 aasta kestel merest kerkinud maa huviväärsusi ja pakutavaid matka- ning orienteerumiskaarte. Rada on külastanud koolid, sünnipäevalised ja firmapäevalised

Üheaegselt projekti kaartidega ilmusid ka RMK Peraküla orienteerumise algõppe ja loodusraja kaart (1:7500), ranniku loodusimede matkakaart (1:50 000) ja NÕVA ELAMUSE (rändrahnud, kivikülvid, kivistikud) kivikaart 1:35 000. Needki jäävad kasutusele pikaks ajaks. Peraküla-2008 võistlused peeti ära Tuksi ja Peraküla värsketel kaartidel.

Püsiradade ja matkakaardid on alaliselt müügil Nõva kaupluses ja Põlluotsa talus.

Koolide ja õppekursuste jaoks levitatakse õppevihikut tasuta. Sellest võiksid huvitada ka klubid ja lapsevanemad (telefoninumber – eespool).

EOL koolitus treeneritele ja sportlastele

EOL sügisene ÜLDKOGU toimub 22.-23. novembril Jäneda Mõisa külastuskeskuses.

Üldkogu eel, 22.11. kell 10-14.45 korraldab EOL koolituse teemal

"Orienteerumistreening alates 16. eluaastast – treeningmahud, -vormid, orienteerumistehnika treening ja taastumine".

Lektoriks on **Torsten "Totte" Smedslund**, kauaaegne Soome täiskasvanute koondise treener, praegune Soomerootslaste Orienteerumislidu juht ja noortetreener.

Loeng toimub rootsi keeles järeltõlkega eesti keelde.

Koolitusele registreerimine toimub EOLi kontoris e-postiga: eol@orienteerumine.ee või postiga (Regati 1, 11911 TALLINN) hiljemalt 14. novembriks 2008.

Koolitustasu 150 krooni maksta Eesti Orienteerumislidu pangakontole nr. 221002100295.

Soovijaile väljastatakse arve (üldkogul osalevad klubide esindajad võivad saada koolituse ühel arvel koos üldkogu majutuse ja toitlustamisega).

Reklaami avaldamise hinnad

1. Eesti o-võistluskuutsete avaldamine (must-valge):

- 1.1. suurus kuni A7 60 kr.
- 1.2. suurus kuni A6 125 kr.
- 1.3. suurus kuni A5 250 kr.
- 1.4. suurus kuni A4 500 kr.

(korduskutse avaldamine -30%).

Värvilised võistluskuutsete reklaami hinnaga.

2. Reklaami avaldamine (sisemised leheküljed):

- 2.1. suurus kuni A7 värviline 400 kr.

2.2. suurus kuni A6 värviline 800 kr.

2.3. suurus kuni A5 värviline 1600 kr.

2.4. suurus kuni A4 värviline 3200 kr.

3. Reklaami avaldamine (tagakülj)

A4 värviline 4000 kr. (kordusreklaami avaldamine -30%).

Eesti Orienteerumislidu liikmetele on reklaami avaldamisel soodustus -50%. Võistlusmaastike sulgemise teadete avaldamine on tasuta.

JUHATUSE otsused

16.08.2008

Otsus nr. 628. Tunnistada A. Hiie raamat "Orienteerumine" õpperaamatuna ebapädevaks ja seda mitte levitada. Otsus nr. 629. WRE 2009 edetabelivõistluste konkurss ja finantseerimine. EOL kuulutab välja konkursi orienteerumise WRE võistluste (IOF MTB-O and Foot-O World Ranking Event) läbiviimiseks 2009.a. Sooviavalduste esu-

tamise viimane tähtaeg on 25. september 2008. EOL kompenseerib WRE iga orienteerumisa ala (jooksu-, suusa-, rattaori-enteerumise) võistluste korraldustasu IOF-ile ühe WRE võistluse korraldustasu ulatuses, mis jaguneb EOL-i poolt IOF-ile esitatud WRE võistlusi korraldatavate klubide vahel.

Otsus nr. 630. Kinnitada EOL 2008-2009. aasta koolituste plaan alljärgnevalt: Sügis 2008 – treenerikoolitus. Kevad 2009 – võistluste korraldajate ja volinike koolitus. Sügis 2009 – klubitöö korraldamise koolitus.

Otsus nr. 631. Maksta RO

juunioride koondise liikmete osavõtumaksud maailmameistrivõistlustel Poolas.

30.08.2008

Otsus nr. 632. Kinnitada EOL-i 2010. aasta võistluste korraldamise konkursitingimused.

Otsus nr. 633. Korraldada 2008.aasta SO EMV-d sprindis ja lühirajal 27.-28. detsembril 2008.a. Arbavere Lossijärvel.

04.09.2008

Otsus nr. 634. Kinnitada RO koondis EM-ile Leedus Nidas 22.-28.09.2008 järgmises koosseisus: Mehed: 1. Tõnis Erm, TA OK, 2. Margus Hallik, OK L-US, 3. Lauri Malsroos, Saue Tammed.

Meesjuuniorid ja noored: 1. Tiit Toomas, OK Peko, 2. Taaniel Tooming, OK Põlva Kobras, 3. Marek Karm, OK Nõmme. Treener-esindaja: Tõnis Erm.

13.09.2008

Otsus nr. 635. Kinnitada OJ noorte ja juunioride koondised Baltic Junior Cup-ile ja noorte Euroopa MV-le. 2008/EYOC2008_koondis.doc 2008/BJC2008_koondis.doc

30.09.2008

Otsus nr. 636. Kinnitada IOF 2009.aasta edetabelivõistluseks (IOF Foot-O World Ranking Event for 2009) Suunto

Games 1.võistluspäev – lühirada.

10.10.2008

Otsus nr. 637. Toetada Arbo Rae kandidatuuri IOF rattaorienteerumise komisjoni (MTB Orienteering Commission) liikmena alates 01. jaanuar 2009.

20.10.2008

Otsus nr. 638. Esitada Eesti Orienteerumislidu president Urmas Klaas Eesti Olümpiakomitee täitevkomitee ja esindajate kogu liikmekandidaadiks.

22.10.2008

Otsus nr. 639. Kutsuda kokku EOLi üldkogu 22.-23.11.2008.a. Jänedal ja kinnitada esialgne päevakord.

EOL juubelilogo konkurss

2009. aasta 8. juunil möödub 50 aastat Orienteerumisspordi Komitee loomisest Eesti Matkaspordi Föderatsiooni juurde. Seda kuupäeva loeb Eesti Orienteerumislit oma sünnipäevaks.

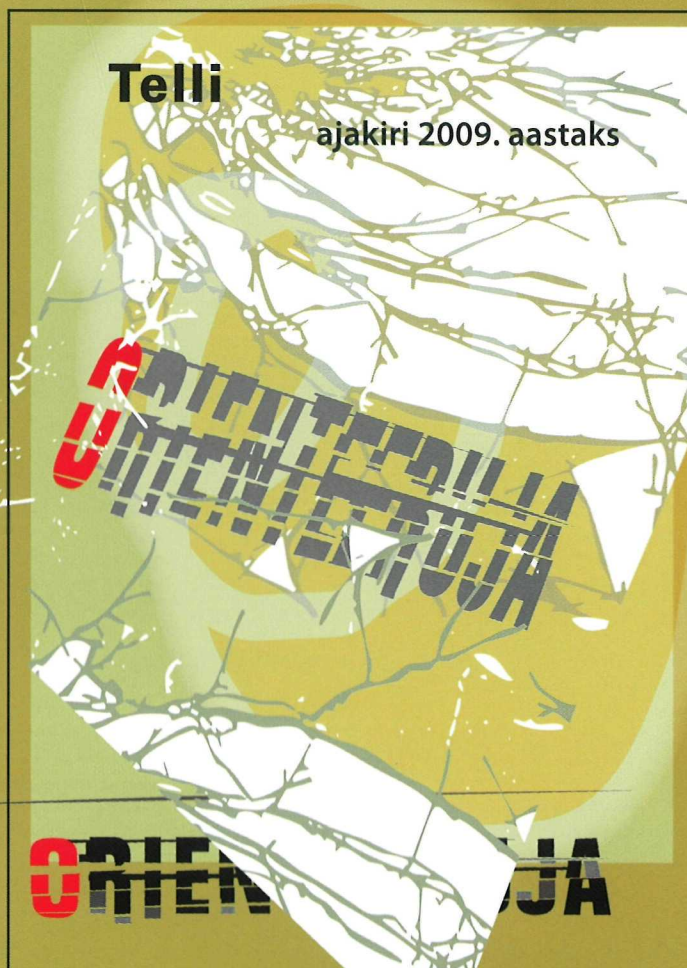
Valmistudes juubeliaasta väärkaks tähistamiseks kuulutab EOL välja juubelilogo konkursi.

Logo kasutatakse 2009. aastal kõigil EOLi ametlikel materjalidel, EOLi reklaamplagudel ning samuti EOLi egiidi all toimuvate võistluste kaartidel, infomaterjalidel jne.

Konkursi kaastööd tuleb saata vektorformaadis failina aadressil: eol@orienteerumine.ee, e-kirjas lisada töö varjunimi, autori nimi ja kontaktandmed.

Tööde laekumise tähtaeg on 1. detsember 2008. a.

Konkursi võidutöö valib välja EOL juhatus. Võitjale on ette nähtud auhind.

Eesti Orienteerumislit võtab vastu tellimusi 2009. aastaks.

Aastatellimus maksab 220 krooni

Kes on kes Eesti orienteerumises?

Õiged vastused Orienteerujas nr 4 ilmunud küsimustele

Abessiin – Avo Veermäe
Boost – Erik Aibast
Boss – Urmas Kannumäe
Chief – Andreas Kraas
Elevant – Toomas Ellervee
Härg – Leho Haldna
Janka – Jaan Miljan
John – Toivo Toomas
Karu – Heiki Einpaul

Kotkas – Inno Ling
Kutt – Koit Paasma
Luts – Ormar Lutsberg
Mann – Maire Raid
Mure – Raivo Rõõm
Noss – Arno Ruusalepp
Olafs – Olavi Kärner
Ott – Rene Ottesson
Pörgukivi – Tauno Piirkivi
Paula – Paul Toomas

Säga – Kalle Kalm
Teele – Tiit Tali
Toi – Toivo Kotov
Täks – Arne Kivistik
Äss – Elmet Hindrikson
Luska – Markus Puusepp
Loodus – Sander Vaher
Ninsa – Mihkel Järveoja
Helbeke, Vanaisa – Erkki Aadli
Pusu – Aivo Puusepp

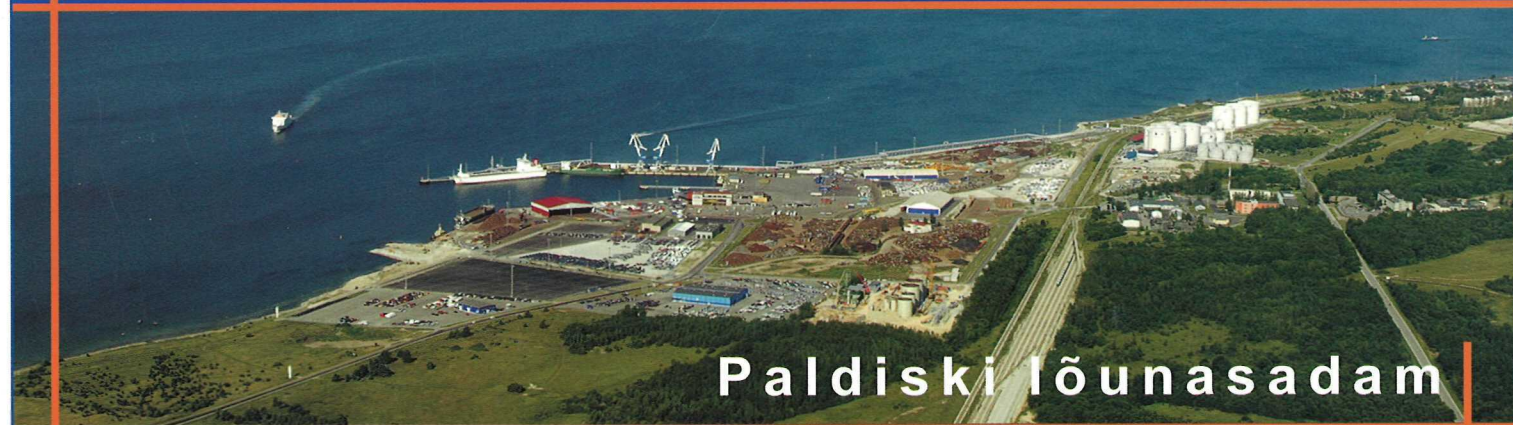
Vanasadam

Muuga sadam

TALLINNA SADAM

laevade lemmik

Paldiski lõunasadam

Paljassaare sadam

Saaremaa sadam